

REÁLKA V KOŠICIACH.

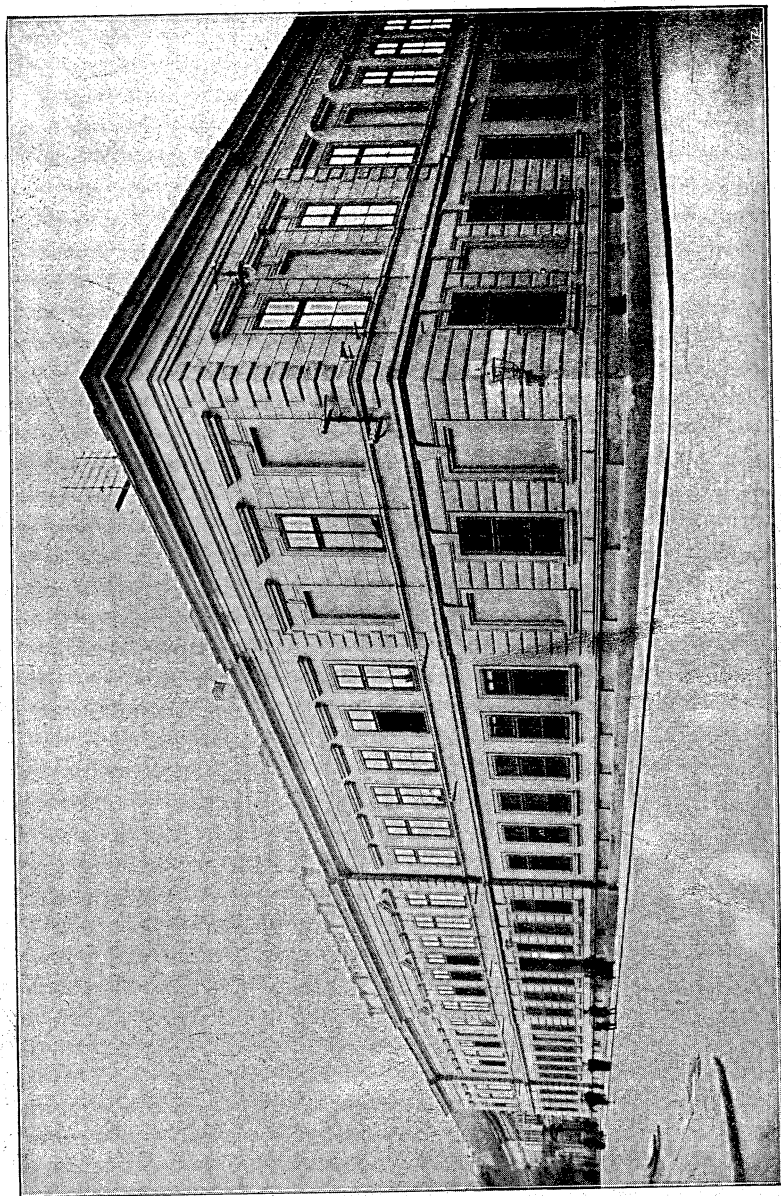
PRÁXČNÁ

PRÁXČNÁ ZPRÁVA

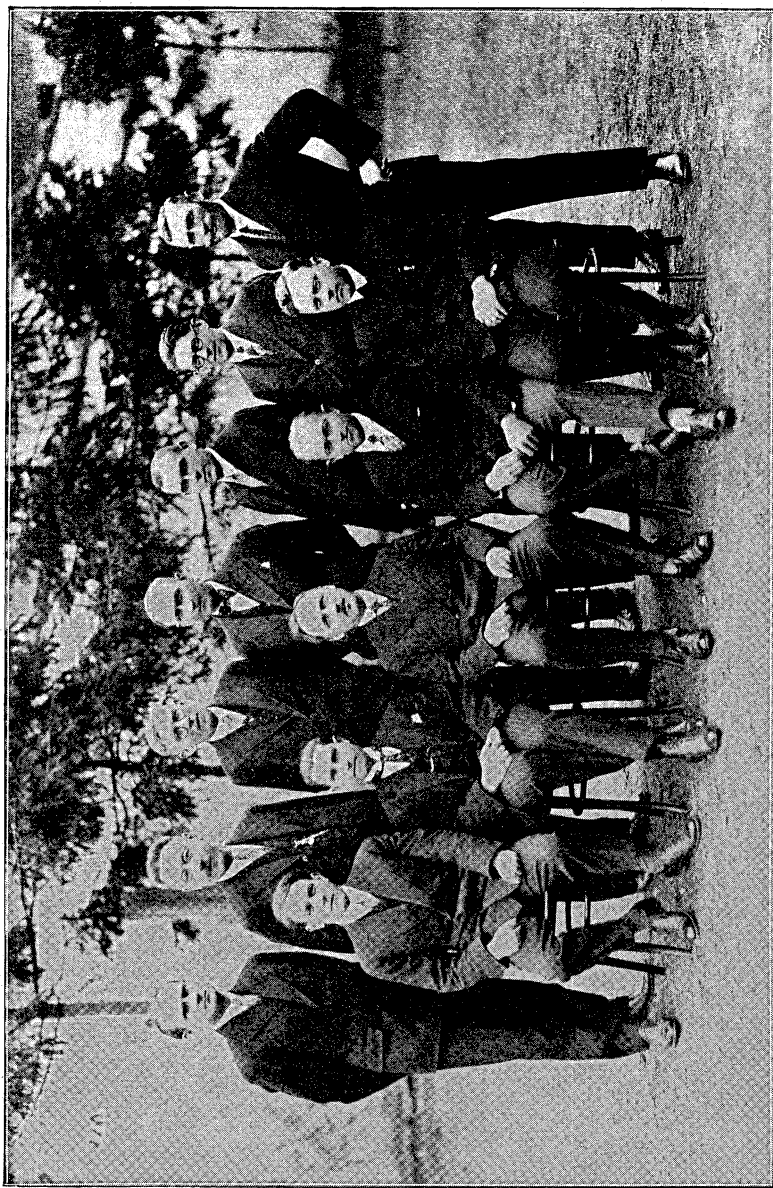

1 9 2 7

*Obálku navrhol a do linolea vyrezal
Rudolf Kubin, žiak V. triedy.*

Budova reálky. — Postavená r. 1882.

Profesorský sbor reálky z r. 1927/8.

1. rad: Dr. Martinka, Földes, Faméra, Engelthaler, Tuliáček, Dolínek, Pačenovský.
2. rad: Šmoránek, Toběrný, riad. Hlavinka, Novotný, Kováčik.

Československá státna vyššia reálka v Košiciach.

IX.

VÝROČNÁ ZPRÁVA

za školský rok 1927-1928,

vydaná v jubilejnom roku desiatročného trvania
československej republiky.

KOŠICE 1928.

Nákladom vlastným.

Tlačou Slovenskej kníhtlačiarne v Košiciach.

Slovenská
pedagogická
knížnica
Bratislava

7 1348

Karol Smoranec:

K desaťročnému jubileu nášho oslobodenia.

Borbu za našu samostatnosť viedly predovšetkým naše dejiny. Keby ich nebolo, boli by sme davom, nemajúcim vyššieho povedomia, ľudom bez cieľa a ideálu. Odvahu, pýchu a nádej čerpali sme z minulosti. Majster Ján Hus, Petr Chelčický a Ján Amos Komenský, to boli svetlé hviezdy našich dejín, ktoré posilovali národ v dňoch utrpenia a zúfalstva. Celé stáletia boli sme národom poníženým a utláčaným; celé stáletia pokúšali sa Habsburkovia vymazať naše meno z dejín. A boli doby, kedy sa zdalo, že toto úsilie prinesie ovocie. Náš národ bol vydaný porážkou belohorskou na milosť a nemilosť Habsburkom a ich pomocníkom jezuitom a v dôsledku toho bol utláčaný nábožensky, hospodársky i sociálne; bol pripravený o popredných svojich vodcov duševných, ktorí nechcejú sa zriecť svojej minulosti, volili radšej život plný biedy a odriekania v cudzine, aby tam očakávali lepšiu budúcnosť svojho národa; a ten ztrativší súvislosť s minulosťou, upadol v hlboký spánok. Sám Jozef Dobrovský, jeden z prvých buditeľov národných, neveril už ani v prebudenie národa nachádzajúceho sa v takom úpadku. Ale František Palacký vo svojom vynikajúcom diele ukázal národu na slávu jeho predkov; ukázal im dobu, kedy Česi stáli v čele vzdelaných národov; na doby, kedy meno českého národa bolo nielen slávnym, ale tiež obávaným. Teraz už boia márne každé úsilie o vyhubenie národa tak uvedomelého. Každý cítil veľkú zodpovednosť za ďalšie osudy národa a cieľavedome pracoval krok za krokom na vydobytí samostatnosti. Masaryk, Beneš, Štefánik a naši hrdinní legionári, ktorí v dalekej cudzine prelievali krv za oslobodenie našej vlasti oduševnení slávou našich dejín, ak to najlepšie dokazujú mená niektorých legionárskych plukov, priložili posledný kameň k budove už temer dokončenej. A snáď historikovia pozdejší ešte väčšiu zásluhu priznajú generáciám minulým. Tým ovšem nijak neztráca na cene nesmrteľné dielo našich osloboditeľov, ale na druhej strane zväčšuje našu zodpovednosť a naše povinnosti. Je treba si uvedomiť, že samostatnosť nie je len dielom našim, ale že na nej pracovali naši otcovia celé stáletia a preto sme povinní sebe a zvlášte svojim predkom, aby sme si túto slobodu udržali. Je to drahý odkaz toľkých mučeníkov!

Desať rokov našej samostatnosti minulo. Desať rokov ťažkej a namáhavej práce. A môžeme byť na výsledok hrdí. Podarilo sa nám z väčšej čiastky odstrániť všetky prekážky, ktoré rakúska a maďarská vláda kladla nám úmyselne a systematicky v cestu, aby bratrské vetve nášho národa čím viac od seba oddialila a znemožnila ich spojenie. Podarilo sa štátnym orgánom zjednať si autoritu u veškerého občanstva našej republiky a presvedčiť všetkých, ktorí boli na pochybách, alebo ktorí túžili po zmene mierových smlúv, že jestvujúci poriadok je definitívny a nezmeniteľný. Na Slovensku podarilo sa nám behom tak krátkej doby vybudovať novú správu a školstvo temer od základu. Podarilo sa nám previesť pozemkovú reformu a odstrániť tak nespravodlivé rozdelenie pôdy a posilniť stredný stav zemedel'ský a chudobný ľud. To bol jeden z najdôležitejších činov našej mladej republiky. Podľa nášho vzoru je prevádzaná pozemková reforma i v iných štátoch a tak odstraňovaný posledný zbytok feudalizmu. Robotníkom dostalo sa sociálneho poistenia a celej rady zákonov, ktoré hmotne i sociálne povzniesly robotnícku triedu na taký stupeň, na akom dosiaľ nikdy nebola. Tak všetky vrstvy nášho národa, prívraté k bratr'skej spolupráci, boli uspokojené a vo vnútornej politike bol položený základ ku spokojnosti a blahobytu. Nie menší úkol previedli sme behom rokov aj v politike zahraničnej. Pred prevratom boli sme v cudzine, a to z veľkej čiastky pričinením Nemcov a Maďarov, národom celkom neznámym. Boló nutné zvlášte západné národy v Európe soznamovať s národom našim, s jeho historiou a bolo nutné zdôrazniť, že náš národ má veľkú tradíciu a slávnú minulosť a že mu tedy patrí čestné miesto medzi kulturnými národmi. To sa nám podarilo dosiahnuť. Dnes tešíme sa pozornosťou celej vzdelanej cudziny, ktorá s rešpektom a porozumením sleduje prácu oslobodeného národa.

Tým ovšem nie je už dielo dokončené. Sú to len prvý základy, na ktorých máte vy, študujúca mládež, pracovať ďalej. Vy nepoznali ste už biedu zotročeného národa. Vy boli ste vychovávaní v duchu slobody a demokracie. Neviete tedy dobre porozumeť a precítiť onu tragédiu, ktorú prežívali vaši otcovia. Tí boli vychovávaní v ponížení a pokrytectvu. Boli vedení k tomu, aby sa stydeli za reč, ktorou k nim hovorila ich mať. Zrádcovia boli vyznamenávaní, vlastenci boli prenasledovaní a vystavovaní všeobecnému posmechu. Čo tu bolo potreba mravnej sily a charakteru, aby odolali! Na vás záleží, abyste si uvedomili veľkosť doby; na Vás záleží pokrok generácií budúcich; na Vás spočíva zodpovednosť za blahobyt a lepšiu budúcnosť nášho národa. Vás budú súdiť generácie pozdejšie. Ukážte sa hodným veľkého úkolu, ktorý na vás vložily dejiny a tak slobodne môžete pohľadieť predkom v tvár a seba vedome a oddane sa blížiť ich dielu.

* * *

Riad. K. Hlavinka:

Náš ústav v prvom desaťročí republiky.

I. Dejiny ústavu.

1. Prevrat v strednom školstve na Slovensku a v Košiciach.

Prevrat z 28. októbra 1918 je najväčšou udalosťou dejín českých i slovenských.

Prevrat osvobodil národ, od storočí žijúci v poddanosti a služobnosti svojich víťazných nepriateľov, od ich neprirodzenej nadvlády, spojil obe národné vetve, dotiaľ rozdelené a tlakom dvoch nepriateľských vlád vždy viac sebe odcudzované, v jeden svobodný, neodvislý štát s vlastnou volenou vládou, prevrat stvoril vlastnú krajinu slovenskú, Slovensko, ktorého jako samostatný útvar zemepisne politický dejiny doteraz neznaly a pripojil ho k spoločnému národnému celku, od ktorého tolké veky sa ho usilovali odtrhnúť.

»Čas vše mení, i časy, k víťazství on vede pravdu,
co sto věků bludných hodlalo, zvrtně doba.«

Avšak najkrajší dar, ktorý prevrat Slovensku priniesol, bol nový duch národný, ktorého Slovensko dotiaľ nemalo a ktorý jediný dáva národu silu, jako svetlo a teplo dáva miazgu rastúcemu stromu.

Ubíť národného ducha slovenského bolo najväčším úsilím nepriateľského systému maďarského.

Nositeľom národného ducha je národná inteligencia. Slovensko pred prevratom svojej národnej inteligencie už temer nemalo. Lebo národná inteligencia, to nie sú študovaní ľudia, ktorí hovoria tiež národným jazykom, ale s národom už necítia, zaň nemyslia, preň nepracujú, jemu neslúžia, zaň sa neobetujú, k nemu sa obracajú iba pre svoj zisk — národná inteligencia je výkvetom národa, v nej žije duch jeho minulosti, práca jeho prítomnosti a cieľe jeho budúcnosti, v národnej inteligencii žije národná kultúra, národné umenie, národné bohatstvo, národná inteligencia je mozog a srdce národa.

Niet divu, že národ, zbavený živnej miazgy, svojej národnej inteligencie, usychal ako podtatý strom. Pred prevratom celá národná inteligencia slovenská bola odhadovaná na dve sto hláv.

A tu prišiel prevrat.

Razom otváraly sa Slovákom brány nových, národných škôl.

Ale do týchto nových škôl, zvlášte do škôl stredných, nebolo slovenských učiteľov.

Bolo prirodzené, že v novom jednotnom štáte bolo všade použité síl, ktoré boli naporúdzi, a to boli sily české. A tak českí profesori a učitelia šli na Slovensko budovať nové školy, šíriť nového národného ducha. Na dôkaz národnej jednoty nové školy dostaly názov československé, jak sa už dávno pred prevratom nazývalo na Slovensku všetko, čo chcelo žiť v úzkej spojitosti a jednote s národom českým.

Prvá stredná škola československá bolo reálne gymnázium v Uh. Skalici, ktoré bolo otvorené 6. listopádu 1918 a dostalo čestný titul Masarykovo; po ňom nasledovala reálka v Žiline 14. prosinca a reálne gymnázium v Trenčíne 15. prosinca. V Bratislave byly prevzaté maďarské stredné školy len začiatkom mája, v Levoči, Sp. Novej Vsi a v Prešove už v breznú a dubnu.

V Košiciach, ktoré byly obsadené naším vojskom v nedeľu 29. prosinca o 1:55. hod. odpoľudnia, trvaly maďarské školy až do 3. mája 1919, kedy byly na úradný rozkaz zatvorené. Onedlho za tým vpadly do mesta maďarské červené gardy bolševickej, a nastal válečný stav, ktorý síce netrval dlho, ale nové československé školy mohly byť otvorené len po prázdninách so začiatkom nového šk. roku. Premonštrátske gymnázium bolo zimené na reálne gymnázium s maďarskými pobočkami, ktorému v čelo bol postavený doterajší profesor toho gymnázia, premonštrátsky kňaz Anzelm Hegedüs, ktorý po prevrate odhodil toto maďarské meno a vrátil sa k svojmu rodnému menu Karol Murgáš, vyššia dievčenská škola sa zmenila na dievčenské reálne gymnázium pod vedením Alberta Wallo, Slováka zo Zvolena, pred prevratom profesora na kat. gymnázium v Užhorode.

2. Prevrat na reálke. Jej stručná historia.

Reálka košická stála vtedy v 62. roku svojho trvania. Založená bola r. 1858 na podnet uh. ministerstva kultu a vyučovania usnesením mestského zastupiteľstva z r. 1856, aby takto byly oslavené narodeniny princezny Gizelly. Otvorené byly 1. októbra 1858 tri triedy, ktoré sa maly postupne doplňovať na šest. Oznam o zápise, zachovaný v archive reálky, je trojjazyčný, nemecko-maďarsko-český.*) Vyučovací jazyk bol nemecký, vyučovalo sa však aj jazyku maďarskému a českému, ktoré byly povinné pre žiakov, ktorí si ich zvolili. Na organizovanie reálky bol do Košíc vládou vyslaný riaditeľ reálky vo Viedni na Land-

*) Je otláčený na str. 42.

strasse Dr. Josef Weiser, ktorý sa zdržal v Košiciach celý rok a bol potom vyznamenaný čestným občianstvom mesta Košíc.

Riaditeľ i profesori museli vtedy, za času konkordátu, byť rímski katolíci, žiaci sa však prijímali aj iného vyznania, ale štát sa staral o vyučovanie náboženstva len pre katolíkov.

Na založenie reálky venovalo mesto Košice úroky z istiny 100.000 zl., ktorú sumu mesto upísalo r. 1854 na štátnu pôžičku, a ročných 1050 zl. ako náhradu za to, že štát prevzal dvoch učiteľov (profesorov) z košickej hlavnej školy, ktorej posledné dve triedy boli súčasne s otvorením reálky zrušené. Zároveň mesto založilo fond na vystavanie budovy pre reálku, sobraný mešťianstvom a ocenený spolu so stavebným miestom a so stavebnými hmotami na 40.000 zl. Do postavenia novej budovy vyučovalo sa v miestnostiach zrušeného šľachtického konviktu na Hlavnej ulici.

Keď r. 1860 systém centralistický padol a do všetkých úradov v Uhorsku bola zavedená maďarčina za úradnú reč, bola od šk. r. 1860/1 tiež reálka zmenená na maďarskú a vyučovanie jazyku československému bolo úplne potlačené. Od r. 1875/6 bola zmenená na osemtriednu.

Od zavedenia dualizmu r. 1867 počet žiakov silne rástol a r. 1872/3 mala reálka v 6 triedach 576 žiakov, najvyššie to číslo, ktorého za svojho trvania dosiahla. Od premeny na ústav osemtriedny počet žiakov rýchlo klesal, prvý rok mala osemtriedna reálka už len 283 žiakov, najmenej roku 1881/2, kedy vykazovala len 159 žiakov. Na príčine boli iste nevyhovujúce miestnosti v konvikte, preto ministerstvo naliehalo na mesto, aby vystavalo novú budovu. To sa stalo r. 1882, kedy mesto postavilo čiastočne adaptáciou (úpravou), čiastočne prístavbou budovu na mieste t. zv. Starého pivováru v Pivovarskej ul. (pozdnejšie Poštovej, od r. 1927 Rumannovej). Budova zostala majetkom mesta, bola daná štátu k dispozícii len na tak dlho, kým bude v nej vydržiavať učilište smeru reálneho. Udržovacie náklady budovy padajú úplne na farchu štátu. Spolu sa mesto zaviazalo, že na udržovanie reálky bude ročne prispievať štátu obnosom 4000 zl., za to však že mu štát vydá obligácie štátnej pôžičky 100.000 zl., ktoré boli vinkulované v jeho prospech. Súčasne mesto muselo zaplatiť dlžné ročné splátky po 1050 zl., o ktorých sme sa zmienili vyššie.

Od postavenia novej budovy počet žiakov pomalu, ale stále rastie, dosahuje r. 1896/7 čísla 300 a r. 1916/7 čísla 400. V poslednom roku uhorského režimu r. 1918/9 bolo na nej zapísaných 456 žiakov v 11 triedach. Nad polovicu žiakov bolo vždy náboženstva izraelského, katolíkov bolo asi štvrtina.

Nás dnes iste zaujíma otázka, koľko na tejto reálke asi študovalo Slovákov?

Odpoveď je nesnadná, pretože nemáme o tejto veci spoľahlivých štatistík. Tlačené výročné zprávy až do r. 1875/6 dät

o materinskej reči žiakov nepodávajú. Len v zpráve za rok 1872/3 nachodíme štatistický výkaz za prvých 15 rokov; v ňom sú vyznačení žiaci podľa náboženstva, národnosti a príslušnosti; v rubrike Slovákov sú zarátaní tiež Česi a Poliaci (synovia úradníkov za absolutistickej éry v Košiciach pôsobiacich). Len podrobné dejiny ústavu k r. 1896 (millenium!) obsahujú podrobnejšie dáta o národnosti žiakov z prvých rokov. Podľa týchto dejín bol počet slovanských žiakov najvyšší v treťom roku trvania ústavu dosiahujúc počtu 33 zmedzi 207 (16%). Hneď po pomaďarčení reálky počet Slovanov (azda už len Slovákov) klesá na 7 zmedzi 189 (slovanskí úradníci odišli) a okolo tohto čísla sa pohybuje ďalších 12 rokov. (Vidz tabuľku na str. 44.) Ovšem není tým rečené, že viac Slovákov na reálke neštudovalo, ale viac sa ich za Slovákov nehlásilo. Košice samy byly vtedy ešte väčšinou slovenské, ale národné povedomie na slovenskom východe bolo — jak je všeobecne známo — úbohé! O tom svedčia štatistiky od r. 1876/7, odkedy sa zisťuje obcovacia reč žiakov. Tlačené výročné zprávy zaznamenávajú, koľkí žiaci hovoria len maďarsky, koľkí maďarsky a nemecky, maďarsky a slovensky, maďarsky a rusínsky, maďarsky-nemecky-slovensky atď. Podľa týchto dát zisťujeme, že počet žiakov znajúcich tiež slovensky pohybuje sa od 50%—23.6% s tendenciou stále padajúcou. R. 1889/90 je takých žiakov 28.9% (dovedna za týchto 14 rokov z 3907 žiakov hovorilo ich slovensky 1172, tedy 37.8%).

Od šk. r. 1890/1 po dvadsať rokov zisťuje sa jednak materinský jazyk, jednak znalosť maďarčiny. Tu pozorujeme, že r. 1890/1 počet čistých Maďarov je veľmi nízky, len 17.7%, ba nasledujúceho roku ešte menší, len 12.4%, ale postupne rastie a čini za prvých desať rokov, do r. 1899/90 23.3%, v nasledujúcom desaťročí už 50%. V ostatných 76.7%, po prípade 50% ešte zasa bola značná čiastka žiakov, znajúcich slovensky. Ovšem bola to iba slovenčina domáca, kuchyňská, literárna slovenčina nebola v škole vôbec pestovaná a s dospievajúcim vekom odcudzovali sa všetci žiaci slovenčine domácej vždy viac, až ju vlivom prostredia, v ktorom žili, aj celkom zabúdali. Koľko tu bolo Karákosov! Počet čistých, uvedomelých Slovákov bol vždy veľmi malý a v štatistike je uvádzaný ešte iba akosi len na ozdobu, aby sa mohlo povedať, že na reálke tiež Slováci sú.

Od šk. r. 1910/11 sa zisťuje už len materinská reč a tu pozorujeme náhlu zmenu. Počet Maďarov stúpne z 50% odrazu na 93.3% až 97.4% a udržuje sa na tomto stupni až do prevratu; Slovákov za týchto posledných deväť rokov je vykázaných iba 12. Keď bola reálka prevzatá do čl. správy, bolo medzi 369 žiakmi v I.—VII. triede zistené 8 Slovákov, t. j. 2.2% (Stav 6. XI. 1919).

Posledným riaditeľom maďarskej reálky od 1. listopádu 1917 bol Václav Sándor, pôvodne Šindelár, narodený r. 1873 v Mladoticiach pri Čáslavi v Čechách. Bol akoby osudom vyhladený,

aby reálku odovzdal do správy štátu československého; znal ešte dosť dobre česky, ačkoľvek srdcom už bol Maďar. Do Košíc prišiel 1. listopádu 1917 z katol. gymnázia v Szatmárnémeti. Po prevrate spravoval reálku ďalej ako ústav maďarský podľa úprav maďarského ministerstva kultu a vyučovania, potažne košického hlavného riaditeľstva, nakoľko korešpondencia s Budapešťou nebola čl. úradmi znemožnená. Náklad na reálku niesol maďarský štát.

Premena maďarskej reálky na ústav československý vyžiadovala pevnú ruku a administratívne nadanie osoby, ktorá by sa nebála osobnej zodpovednosti a v dobe mimoriadnej vedela si sama poradiť podľa vlastnej znalosti pomerov miestnych, zámyslov školskej správy a potrieb nového štátu.

Týmto úkolom poverilo ministerstvo školstva a národnej osvety profesora **Jána Koválika**.

Prof. Ján Koválik nar. sa r. 1866 v Dolnom Štepanove v Crave, býval profesorom na reálke vo Vršci a v II. okrese v Budapešti. Bol aprobovaný z latinu, francúzštiny a maďarčiny. Hneď po prevrate na výzvu referenta slovenského školstva Ant. Štefánka prihlásil sa do služieb čl. republiky u vtedajšieho plnomocníka čl. republiky v Budapešti Dr. Milana Hodžu, nemohol však pre chorľavosť i pre ťažkosti cestovania v tej dobe hneď opustiť Budapešť a čakal na lepšie časy, kedy by si aj svoj majetok mohol z Budapešti odviezť. Nepodarilo sa mu však ani pas dostať. Len keď nastal bolševický režim, opustil Budapešť, odišiel bez pasu, ako mu to bolo možné, vozom i peší. V Zvolene mu čl. veliteľstvo konečne vystavilo legítimáciu a tak sa dostal do svojho rodiska, kde si mohol oddýchnuť. 14. septembra 1919 dostal od ministerstva školstva telegr. vyzvanie, aby prevzal správu čl. reálky v Košiciach. 15. septembra už bol na mieste. Pre neprítomnosť maďarského riaditeľa, ktorý bol v Budapešti, mohol však školu prevziať len 22. septembra. Budova sama bola ešte vo válečnom stave, lebo slúžila po vpáde bolševíkov ubytovaniu vojska, Červeného Kríža, poštových a telegrafných zamestnancov, učebne boli preplnené slamou, posteľami, stružlinami atď. Teločvična bola ozdobená oslavnými emblemy rakúsko-uhorských víťazstvi zo svetovej vojny, maľovanými na stenách. Do začiatku októbra bola budova už vyčistená, ale maľovaná sláva rakúsko-uhorskej monarchie bola zachovaná ešte celý prvý školský rok spolu s galeriou maďarských ministrov v riaditeľni ústavu.

Keď budova už bola pripravená, nebolo profesorov. Zo starého maďarského sboru zostali len dvaja Slováci, Ján Beniac z Nemeckej L'upče a Emil Ballo z Lipt. Sv. Mikuláša. Nových profesorov riaditeľstvo žiadalo, ale ministerstvo malo vtedy plné ruky práce na všetkých stranách a prikázalo nových profesorov len 30. októbra.

Zatým sa zapisovali žiaci do ôsmich maďarských tried.

Nebolo ešte istoty a jasna ani presnej direktívy o novej organizácii ústavu. Slovenských žiakov bolo veľmi málo. Dňa 6. listopádu medzi 369 zapísanými žiakmi bolo len 8 Slovákov, v prvej triede len štyria vedeli dostatočne slovensky, druhí traja ako tako. Tu bolo treba stavať od samých základov a žiakov pre novú československú triedu chodiť hľadať s lampášom. V ministerstve školstva nebolo tiež presnej evidencie o stave nového ústavu.

Keď 10. listopádu nový šéf školského referátu v Bratislave Dr. Václav Müller navštívil Košice, našiel len chaos, ale predsa rozkázal, aby sa 15. listopádu zahájil nový školský rok. Bolo rozhodnuté, že reálka bude sedemtriedna, organizovaná podľa vzoru reálok českých, prvá trieda že bude čiste československá, maďarské triedy že sa budú postupne rok za rokom rušiť. Maďarských paraleliek, ako na reálnom gymnáziu, že nebude. Keď sa toto rozhlásilo, začalo žiactvo hromadne vystupovať; z I. triedy, ktorá sa otvárala s 63 žiakmi, vystúpilo ich postupne 25, zo VII. triedy, ktorá bola utvorená zo žiakov zapísaných do VII. a VIII. triedy, vystúpilo ich 26 zo 65, z celého ústavu 81 (21.3%).

Aj tak bola prvá trieda temer celá maďarská. Ako sa v nej učilo? Rozpomienky jedného z primánov, ktorý sa dostal až k matúre (v VII. výr. zpráve reálky z r. 1925/6) hovoria o tom takto: »Cez polrok šlabikár (B. Vavrúškov) bol celou (jedinou) našou učebnicou. Keď sme už trochu vnikli do tajomstiev slovenského čítania a tiež sme ako tako rozumeli tomu, čo sme čítali, dostali sme učebnice. Jedna taká stredoškolská učebnica pozostávala z 15—20 listov a obsahovala všetky poznatky dejepisnej a zemepisnej vedy. Vedomosti o prírode čerpali sme z podobne hrubého sošitu. (Boly to Vorovkove knihy, Stručný zeměpis obecný. Praha 1902. Bačkovský. Ďalej jeho Dejepis a Přírodopis.)

Hlavným učiteľom a triednym triedy bol profesor telocviku Fr. Námer, bývalý učiteľ ľudovej školy, ktorý mal pridelenú slovenčinu, dejepis, prírodopis a telocvik (10 hod.); matematike a maďarčine vyučovala Gizella Ormayová, Slovenka, rodom zo Šaštína, kresleniu a krasopisu Emil Ballo, zemepis a náboženstvu r. k. Fr. Scholtz, spišský Nemeč, ktorý znal šaryšský dialekt. — Od 7. triedy prevzal zemepis a prírodopis Gustav Greisinger, bývalý profesor na mešt. škole v Spišských Vlachoch, Nemeč, ktorý z denného života znal tiež domácu šaryštinu. — 12. triedu prevzal náboženstvo, slovenčinu a dejepis Dr. Štefan Bezák, 1. kat. katecheta, Slováč z Chynoran v Nitrianskej, pred prevratom profesor na vyš. dievč. škole v Nitre.

Bol opravdovým otcom mládeže. Kronikár triedy ho spomína týmito rozmarnými slovami:

»V druhom polroku dostali sme nového triedneho v osobe pána profesora Bezáka. Milý starý pán ihneď získal srdce detí. Zaviedol nové zvyky. V kúte stála vždy trstenica, ktorá veľmi

často mala prácu. Nosila vždy meno toho študentíka, ktorý posledne dostal ňou po prstoch. Pamätám sa, skoro vždy K., alebo W. . . sa menovala palica. — Kto uhádol množný genitív ženského rodu, (to bolo najťažšie), tomu zapísal pán profesor tri jednotky naraz; u ľahších pádov len dve. (Tu nespomína historia vyššie písaných chlapíkov).«

»Bol medzi nami aj jeden český chlapec, menom Jozef Hák. Ten za tri mesiace naučil sa plynne hovoriť maďarsky a mal z maďarčiny (povinný predmet!) jednotku. Na konci roku ťažko ochorel a preto vystúpil zo školy.«

Administratívne bol celý ústav vedený poriadkom, zavedeným na školách uhorských. S formami českej administratívy sa nový správca neoboznámil.

Prvý polrok sa skončil 28. února, druhý polrok 30. června. V triede zostalo 38 žiakov, z ktorých boli dvaja uznaní výborne spôsobilými, 28 spôsobilými, 8 nespôsobilými.

Významnejšie udalosti tohoto roku byly:

6. brezna oslava prezidentových narodenín, na ktorej prehovoril prof. J. Beniac.

24. brezna oslava stých narodenín Andr. Sládkoviča, ktorá sa konala na reál. gymnáziu a ktorej sa účastnila I. trieda.

5. mája oslava pamiatky M. R. Štefánika s oslavnou rečou správcu J. Kováliku.

Významné úradné návštevy:

10. listopádu: min. r. Dr. V. Müller, prednosta škotského referátu.

12. února: z. š. i. Lad. Seitl, vykonal inšpekciu v predmetoch humanitných.

9. brezna: min. r. Dr. Jozef Folprecht a Dr. M. Valouch z ministerstva školstva.

15.—17. června: z. š. i. Dr. Štefan Hattala vykonal generálnu inšpekciu.

O maďarskom ústave písať není predmetom nášho článku. Aj na ňom bola núdza o profesorské sily veľiká. Profesorí prichádzali a odchádzali. Jedon z nich, r. k. kaplán Štefan Fundárek z Vel. Bytče, ktorý sa bol prihlásil na vyučovanie slovenčiny, prišiel 2. prosinca, dňa 3. prosinca držal jednu hodinu slovenčiny vo IV. triede a vzdal sa svojho miesta s touto omluvou riaditeľovi:

»Odpusťte, že som Vás zaviedol; vzdávam sa profesúry a vrátim sa k svojim veriacim. Ja som myslel, že tu nájdem žiakov slovenských a že láskou si ich získam, a tu žiactvo chová sa k nám nepriateľsky a môj fyzický stav by to nevydržal, aby som sa boril s nimi.«

3. Za novej správy.

Od 1. septembra 1920 sprostilo ministerstvo školstva profesora Jána Koválika správy ústavu a poverilo ňou profesora Karla Hlavinku, ktorý od mája 1920 konal službu pri školskom referáte v Bratislave, keď pred tým, od mája do červenca 1919 bol prikázaný jako profesor práve otvorenému reálnemu gymnáziu v Bratislave. Profesor Hlavinka, rodom moravský Slovák z Kyjova na Morave, účinkoval jako profesor od r. 1901, za vojny poznal východné Slovensko, zvlášte Zemplín, kde sa pohyboval od septembra 1914 do mája 1915, poznal za 14 denného pobytu i Košice, za vojny stykom s vojakmi i súkromným štúdiom sa naučil maďarsky, takže bol vyučovacou správou považovaný za dostatočne schopného, aby bol postavený v čelo nového ústavu, pri ktorom zostaly ešte triedy maďarské, ktoré len postupne sa mali rušiť.

Doterajší správca, pravda, nebol o tejto zmene vopred úradne vyrozumiený a tak, keď jeho nástupca, ktorý 29. srpna dostal poverovací dekrét, sa mu 31. srpna predstavil, nebol príjemne prekvapený.

Tá istá zmena stala sa tohože dňa na dievčenskom ref. reálnom gymnáziu, kde prevzal správu profesor Viktor Přerovský.

Svoje prekvapenie vyslovili oba panovia článkam v miestnych maďarských novinách.

Hneď na druhý deň, 1. septembra priniesol denník Kassai Napló (Košický Denník) tento článok s nadpisom vytlačeným palcovými literami:

Čechmi zamenili dvoch slovenských riaditeľov košických škôl.
(Nenadáli cudzinci na vyššej reálke a na dievčenskom ref. reál. gymnáziu. — V nemilosť upadli lanskí direktori. — Príspevok k pražskej školskej politike.)

»Medzi košickými strednými školami štátna vyššia reálka bola jediná, ktorú nepočestili, vlastne neporakúštili odrazu, cez noc. Na počiatku minulého školského roku vláda ustálila, že do prvej triedy budú sa prijímať iba žiaci, ktorí ovládajú štátny úradný jazyk, v ostatných triedach však že zostane i naďalej vyučovacia reč maďarská a že osnovy sa majú tiež len postupne prispôbiť rakúskemu vzoru.

Profesorský sbor zo značnej čiastky ponechali, zostal i taký jeho člen, ktorý ani natoľko neovláda štátny úradný jazyk, aby nám napísal poistenku. Medzi novými členmi sboru nebolo však ani jediného, ktorý by neznal maďarsky. Bolo len prirodzené, že i riaditeľom ustanovili bývalého uhorského profesora, ktorý tiež opätovne preukázal znalosť slovenskej spisovnej reči. Škola tiež žila v takom duchu, ktorý umožnil prechod do nových pomerov; tak to šlo až do včerajška, do začiatku nového školského roku. Avšak včera, v prvý deň zápisov zažila škola veľké prekvapenie.

Dostavil sa nový pán do riaditeľne. Predstavil sa klasickou češtinou jako nový riaditeľ ústavu. Predložil vymenovací dekrét a žiadal starého riaditeľa za láskavú podporu v ťažkej práci, ktorou ho minister poveril. Maďarsky ovšem nerozumel ani slova. O organizácii, o osnove maďarskej školy má asi taký pochop, ako, povedzme, o japonskej a košické pomery zná tak, jako treba tokijský lebo jeddovskú spoločnosť. Prečo odstránili riaditeľa Jána Kováliku, ovšem nevie, ale čosi takého počul na ministerstve, že vraj premena školy nešla tu dost rázne.

V tom istom čase objavil sa tiež v riaditeľni reformného dievčenského gymnázia vybraný cudzinec, vážnej tvári, vo fraku. Aj on hovoril klasickou češtinou so slovenským riaditeľom Albertom Wallom, ktorý tiež z maďarského gymnázia dostal sa v čelo ústavu.

Vzácný pán tiež orozítkovaným prísom dosvedčil svoje tvrdenie, že ho pražský minister vymenoval riaditeľom školy. Maďarskú školu ani on nikdy nevidel ani zvonku a polohu mesta na mape ani on ľahko nenašiel. Ale rozkaz je rozkaz. Prejíma vedenie školy, ale prosí vzácného predchodcu za láskavú podporu. Všetko tak previedol milý pán jako jeho kollega z reálky, len s malými obmenami. Na otázku, prečo bolo treba odstrániť doterajšieho riaditeľa, milý pán len toľko mohol vysvetliť, že podľa povesti premena školy diala sa tu príliš rázne.

Teraz obidvaja riaditelia sa obrátili telegraficky na ministra, neni-li celá fraška köpnikiádou.

V druhom maďarskom denníku Kassai Hirlape v čísle z 2. sept. 1920 informovaný dopisovateľ už miernejším tónom písal o zmene.

V článku, nadpísanom Hlavnicsek és Przibicsek urak. Gyors változás két kassai iskola igazgatóságában. (Pánovia Hlavníček a Przibíček. Náhla zmena v správe dvoch košických škôl) zaznamenáva výmenu riaditeľov oboch ústavov, ktorá mu je dokladom, že dobrá vôľa vlády k maď. školám je iba vynútená záujmom nového štátu, aby plnil podmienky mierových smlúv a aby miernil rozhorčenú náladu maďarského obyvateľstva. V zmene správy dvoch stredných škôl vidí práve nedostatok dobrej vôle so strany vlády a pokračuje doslovne: »V Prahe neboli spokojní s účinkovaním doterajších správcov. Podľa našich informácií asi preto nie, pretože správcovia »boli umiernení, vlúdni a láskaví k maďarskej študujúcej mládeži.« Namiesto oboch správcov (Koválika a Wallu) poslala tedy Praha dvoch nových správcov, na reálku pána Hlavnička, na ref. dievč. gymnázium pána Příbíčka.

Obidvaja novopečení riaditelia sú Česi, ktorých postavenie v čelo oboch ústavov nemôže tedy nijak znamenať, že by nemali v úmyslu počesťenie ústavov.

Obaja noví riaditelia objavili sa tak nenazdajky a v takom čase, že sa nám vnucuje domnienka, že ide o omyl.

V nastalej zmene vidí tendenciu, »aby Slováci, ktorí sa zdajú snášanlivi k Maďarom, boli vymenení Čechmi. Aj to je iba taká forma počestovania, ktorá je iba pokusom. Keby sa stala módou, potom museli by si o nej pohovoriť nielen Maďari, ale aj Slováci. Aspoň to dúfame.

Aj obecná mienka je udivená najnovším pražským trikom, ktorý sotva je vhodný k tomu, aby maďarská mládež sa hrnula do reálky a do reformného dievčenského reálneho gymnázia.

Československý denník košický Slovenský Východ nereagoval na tieto útoky, pretože noví správcovia mali plné ruky práce administratívnej a nemohli sa venovať žurnalistickej polemike. Česká verejnosť o týchto útokoch ani nevedela, pretože čitateľov maďarskej tlače bolo v nej veľmi málo.

Zato sekčný šéf Dr. Jaroslav Vlček vyžiadal si od nového správcu podrobnú zprávu o prevzatí ústavu, najmä, či sa predstavil »klasickou češtinou«. Odpoveď správcovu, ako sa v pravde veci staly, vzal s poďakovaním na vedomie.

Nový riaditeľ reálky, ktorý prišiel na nový ústav práve deň pred zahájením školského roku, keď bola budova ešte plná murárskych a maliarskych robotníkov, musel sa predovšetkým starať o školu. Do I. triedy boli zapísaní pred prázdninami štyria žiaci, po prázdninách dostavili sa na prijímaciu zkúšku štrnásť. Privítanie, akého sa novému správcovi dostalo v miestnej maďarskej tlači, ktorá bola jedinou čtetbou domáceho obyvateľstva, nakoľko sa zaujímalo o verejný život, a ohlas, ktorý toto privítanie našlo v protičeskej tlači slovenskej, najmä v Slovákú, nezískavaly ani jemu ani ústavu ním vedenému priazne domáceho obyvateľstva. Správca musel si sám žiakov hľadať, aby ústav ako tako čestne obstál medzi ostatnými školami košickými. S pomocou správcov miestnych ľudových škôl, medzi ktorými boli dvaja Česi, podarilo sa mu horko-ťažko sohnáť ešte niekoľko nových žiakov, takže zahajoval vyučovanie v I. triede so 27 žiakmi, k nimž behom šk. roku pribudlo ešte ďalších šesť, takže ich bolo dovedna 33, práve toľko, ako ich mala trieda II.

Jako v evanjelickej parabole o svadbe, na ktorú pozvaní neprišli, shromaždil správca všetkých, ktorých našiel, dobrých i zlých. Bolo prirodzené, že to nebola elita žiactva, dost ich bolo takých, ktorí vyučovací jazyk len lámali, ale ich rodičia už si žiadali, aby boli prijatí do slovenskej školy, aby sa naučili štátnemu jazyku. Tento zjav nebol lokálny, také pomery boli temer vo všetkých slovenských mestách po prevrate, nielen na školách stredných, ale už na elementárnych. V našej príme bolo takých žiakov 11, t. j. 37,9%.

Zabezpečivši si žiakov staral sa správca, aby slovenské triedy mali vo všetkých predmetoch úplne kvalifikovaných učiteľov. Do sboru pribudol prof. Alois Vrablík, moravský Slovák, pre jazyk československý a nemčinu, prírodopisu vyučo-

val výpomocne profesor Jozef Martinka, pôsobiaci na dievč. reál. gymnáziu tunajšom, mladý Slovák, rodák z Prievidze. Tak bolo postarané o úspešné vyučovanie vo všetkých predmetoch. Len v kreslení sme mali neprijemnosti. Po prof. E. Ballovi, ktorý hneď po začiatku šk. roku odišiel na reálne gymnázium do Bratislavy, dostali sme mladého profesora a maliara Juraša Mandela, moravského Slováka, ktorý však nevedel maďarsky a mal vyučovať aj na maďarských triedach. Po niekoľkých dňoch objavil sa v maďarskej tlači nový článok o reálke, poukazujúci na strašné pedagogické pomery, keď profesor neznajúci vyučovacieho jazyka, má žiakom prednášať o perspektíve a iných náukách, v ktorých záleží práve na jasnom a presnom výklade. Na zakročenie správcovo bol p. Mandel nahradený 30. listopádu odborným učiteľom Pavlom Zacharom a tento 19. prosinca supl. profesorom Eugenom Platthym, absolventom maliarskej akadémie v Budapešti, ktorý u nás zostal do konca šk. roku.

Prof. Ján Koválik mal po celý rok zdravotnú dovolenú a nasledujúceho roku dostal definitivu v Trstenej.

Vyučovanie dialo sa podľa normálnej osnovy pre čl. reálky na Slovensku, ktorú pri tejto príležitosti tu odtlačujeme.

P r e d m e t	Počet hodín v triede							Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
Náboženstvo	2	2	2	2	2	2	2	14
Jazyk československý	6	5	5	5	5	5	5	36
Jazyk francúzsky	—	4	4	3	3	3	3	20
Dejepis	2	2	2	2	3	2	3	16
Zemepis	2	2	2	2	1	1	—	10
Matematika	4	3	3	4	4	3	4	25
Prirodopis	2	2	—	3	2	2	3	11
Chemia	—	—	—	3	3	3	—	9
Fyzika	—	—	3	2	—	4	4	13
Deskript. geometria a rysovanie	—	2	2	3	3	3	2	15
Filosof. propedeutika	—	—	—	—	—	—	2	2
Kreslenie	4	4	4	3	3	2	2	22
Krasopis	1	—	—	—	—	—	—	1
Telocvik	2	2	2	2	2	2	2	14
Druhý živý jazyk (nemčina) rel. obl.	4	3	3	3	3	2	2	20
Spolu	29	31	32	34	34	34	34	228

S učebnicami sme ovšem mali ťažkosti. Pre slovenské stredné školy, ktoré sa len rodily, nemohly byť cez noc napísané slovenské učebnice. Mali sme vlastne len jednu učebnicu, Alberta Pražáka Čítanku pre prvú triedu slovenských stredných škôl, ktorú sme užívali i v II. triede a na maďarských triedach v III., IV. a V. Za mluvnicu sme užívali v I. triede Vojtecha Matzenauera Stručnú mluvnicu slovenského jazyka pre školu a dom.

Bratislava 1920, v II. triede Daniela Bodického Mluvnicu a prapopis pre ľudové školy. 6. vyd. Lipt. Sv. Mikuláš. 1919. Dejepis v I. triede sme diktovali, v II. triede sme užívali Dejepisu pre školy meštianské od Gebauerové—Jiráka—Reitera, dielu I. Na zemepis v I. triede sme zavedli Koreňa—Remeníka Zemepis pre III. a IV. triedu ľud. škôl. Prešov 1920, v II. triede sa žiakom diktovalo. V náboženstve rím. kat. boli naporúdzi učebnice slovenské. Vo francúzštine, matematike, prírodopise a nemčine sme užívali normálnych učebníc pre české stredné školy. Prevziať šmahom všetky učebnice české sme nemohli, nechtiac v žiakoch ubíť dobrú vôľu, jakú si do školy prinášali. Správca, ktorý učil dejepisu v I. a II. triede, pripravoval si z počiatku na každú hodinu maďarský preklad nových odborných výrazov zo života kultúrneho a politického, aby žiaci mali správne predstavy o veciach, ktorým sa učili. V ostatných predmetoch boli všade učitelia, znali jazyka maďarského.

Pri tom sa venovala pečlivosť žiakovskej knižnici, do ktorej sme kupovali slovenské knihy s ľahkými drobnými poviedkami, čo len možno ilustrované, do dejepisných zbierok sme obstarávali obrazy, aby učivo čím viac znázorňovalo a oživovalo, zaviedli sme nepovinný spev, aby si žiaci prostým výrazom československých ľudových a národných piesní obohacovali slovník a spád reči, im dotiaľ málo známej. Pod vedením skúseného pedagóga, učiteľa Jaroslava Šindlera, sa táto práca darila a z oboch tried aj v prestávkach často zaznievaly zvuky obľúbených ľudových piesní. Pre osvojovanie jazyka veľmi dobre sa osvedčovala tiež návšteva Sokola.

V administrative sme všetko zaviedli podľa vzoru českého, so školskými úradmi nemali sme škriepok a mrzutostí, hmotné otázky sboru boli v rámci platných zákonov a nariadení riešené uspokojive, a tak čoskoro nastal v celom ústave, jak v triedach slovenských, tak v triedach maďarských zovňajší pevný poriadok a pokoj, tak potrebný pre zdarný pokrok vyučovacej a výchovnej práce.

Spoločne s druhými strednými školami košickými boli toho roku usporiadané veľiké oslavy význačných pamiatnych dní z dejín československých, aby vo vlnách hromadných prejavov národného ducha a citu mladé duše žiakov sa obrodily a preporodily. Tak bol vo veľikej dvorane Schalkházovej oslávený 28. október, 250. výročie smrti J. A. Komenského, v mestskom divadle narodeniny prezidentove, 23. mája bol usporiadaný študentský Majáles.

Aj ináč reálka začala sa uplatňovať ako významný činiteľ verejného života v Košiciach a na okolí. Profesori účastnili sa prednáškovej a osvetovej činnosti zahájenej 8. septembra 1920 založením osvetového odboru Matice Slovenskej v Košiciach, akcia pre uvedomovanie slovenského ľudu košického pre sčítanie r. 1921 mala v reálke svoju kanceláriu a centrálu, vedenú

správcom realky, profesori Beniač, Bezák, Námer a Vrablík fungovali v dňoch 16.—23. února ako sčítací komisári. Na podporu osvetovej činnosti na vidieku založil správca K. Hlavinka lacnú prílohu Slovenského Východu, Slovenský ľud, ktorá dosiaľ vychodí a vykonala svoj úkol v uvedení slovenského ľudu. Správca sa činne účastnil založenia Národného Klubu v Košiciach, pozdjšie prezvaného na Slovenský Národný Klub. Slovenskí profesori z reál, gymnázia a z reálky zahájili prípravné práce k založeniu vlastného Spolku profesorov Slovákov.

Pre podporu chudobných žiakov stredných a odborných škôl bol doterajší Schöblov fond, založený r. 1919 a nazvaný po generálu Schöblovi, zmenený na Vlčkov spolok, nesúci meno Dr. Jaroslava Vlčka, slávneho česko-slovenského literárneho historika a organizátora stredného školstva na Slovensku. Vlčkov spolok získal si skvelých zásluh o podporu slovenského študentstva v Košiciach, ktoré iste budú vypísané povolaným historikom.

Ináč školský život plynul pokojne, ačkoľvek ústav sa dostal až pred najvyššie naše verejné forum, pred Národné zhromaždenie, kde ľudáci poslanci interpelovali ministra, prečo odstránil prvého správcu s jeho miesta a nahradil ho Čechom. Interpelácia táto a jej prejednanie v dennej tlači zostala bez vlivu na správu realky, ale za rastúcej agitácie protičeskej hatila vzrast počtu žiactva na reálke.

Správca, ktorý tieto pomery pozoroval a hodnotil a ktorému bola známa malá chuť Slovákov k reálnym štúdiám, tak potrebným pre zveľadenie národného hospodárstva a hmotnej neodvislosti, staral sa zavčasu, aby mal pre budúci školský rok do I. triedy zaistený dostatočný počet žiactva znalého vyučovacieho jazyka a do strednej školy dostatočne pripraveného. Počiatkom mája 1921 navštívil slovenské ľudové školy košické, aby v dohode s ich správcami povzbudil žiactvo štvrtých tried k návšteve realky. Pre prípravu prihlásených žiakov k prijímacej zkúške zariadil na reálke príležitostný naukobež, kde spolu s prof. Vrablíkom prehlboval znalosti žiakov vo vyučovacom jazyku.

Na uhorských stredných školách prijímacích zkúšok do I. triedy nebolo. Ani učitelia ani žiaci neboli na ne pripravení a ich výsledok v prvom roku bol žalostný. Predošlý správca žiadal preto 26. mája 1920, aby boly dočasne zrušené, čo však ministerstvo nepovolilo, súhlasilo však, aby na slovenskom východe zvlášte v ohľade jazykovom výnimočne boly požiadavky snižené. (Výnos z 12. VI. 1920, č. 35.544.)

Nový správca volil inú cestu. Vlastnou prácou chcel zdvihnúť úroveň nových žiakov, aby vstupovali na reálku lepšie pripravení.

Proti tomuto postupu, ktorým jedine sa mohlo dostať na reálku žiactvo schopné, zaslalo mu riaditeľstvo a profesorský

sbor miestneho reálneho gymnázia pod č. 473 zo 7. kvetňa 1921 protest, v ktorom jednanie správcovo sa nazýva »nepripustným a nedôstojným« a upozorňuje sa »na neblahé následky, ktoré z tohoto spôsobu úplne neobvyklého môžu plynúť(!)«. »Práve tak zariadenie kurzu pre tých (!) pokláda za zdegradovanie zdejšich ľudových škôl, ktorých povinnosťou je tak pripraviť svojich žiakov, aby mohli vyhovieť požiadavkám prijímacej zkušky.«

»V prípade, že sa tohoto spôsobu ďalej budete pridrižovať, budeme prinútení verejne sa obrátiť na rodičov a na školskú vrchnosť o rozhodnutie.«

Protest bol podpísaný desiatimi Čechmi, tromi Slovákmi a riaditeľom. Písateľ protestu sa nepodpísal.

Uvádza tento protest, pretože je historickým dokladom, s akým porozumením sa stretávaly snahy nového správcu o zveladenie školy u vlastných kolegov z druhého ústavu, ktorý prijal v nasledujúcich rokoch žiakov: 307 (v I. triede 124), 454 (v I. 163), 630 (v I. 222), 753 (v I. 265).

Reálka bola vlastnými kolegami vyhlasovaná za ústav slabší, ktorý nedá žiakovi takového vzdelania jako gymnázium, a žiaci, ktorí chceli ísť na reálku, boli prehováraní, aby šli na reálne gymnázium.

Dňa 29. a 30. mája referent ústavu, zemský škol. inšpektor Dr. Štefan Hattala vykonal na ústave inšpekciu a v inšpekčnej porade zo dňa 31. mája 1921 konštatoval s radosťou, že sa pomery na ústave veľmi zlepšily.

Školský rok sa skončil 28. júna 1921 slávnym Te Deumom v katedrálnom kostole.

Klasifikácia bola v pomere k ťažkostiam, s ktorými sa muselo zápasit, uspokojivá. V I. tr. z 29 žiakov boli 3 výborne spôsobilí, 6 nespôsobilí, 3 dostali opravné zkušky, ktoré po prázdninách s úspechom vykonali, 2 zostali neklasifikovaní. V II. triede pri 30 žiakoch a 4 opravných zkuškach bol celkový výsledok: 4 výborne spôsobilí (z nich 2 Češi), 19 spôsobilých, 7 nespôsobilých.

Šk. rok 1921/2. Nový školský rok s I., II. a III. triedou česko-slovenskou bol zahájený za pomerov už pokojných a konsolidovaných. Správca bol vymenovaný definitívne, vedľa neho boli v sbore dvaja definitívni profesori, **Ján Beniač**, ktorý učil v maďarských triedach a **Dr. Jozef Martinka** (pre prírodopis a zeme-pis), ktorí boli zkuškou v Prahe preukázali praktickú i theoretickú znalosť jazyka slovenského. K nim pribudnul od 1. II. 1922 profesor **Vojtech Faměra**, ktorý však do 31. VIII. zostal ešte prikázaný službou svojmu ústavu, reálnemu gymnázium v Levoči. Miesto profesora **Al. Vrablíka**, ktorý od 1. januára 1922 odišiel na reálne gymnázium, nastúpil supl. prof. **Jozef Joštiak**, rímsko-katolícky kňaz, ktorý prešiel k svetskému povolaniu a u nás učil slovenčine. Ďalej vstúpil do sboru **Samo Oravec**, zat. profesor pre kreslenie.

Do I. triedy bolo prijatých 35 žiakov, z nich 20 Slovákov (írečítých 11, z Košíc 9) a 7 Čechov, takže trieda už dostávala čistejší ráz československý. Bolo v nej 77% žiakov československých, v druhej 50%, v III. 39%.

Školská práca pokračovala nerušene celý rok.

Klasifikácia tohoto roku bola o veľa lepšia ako v rokoch minulých. V I. triede, pre ktorú žiaci boli vybraní a pripravení na zmienenom naukobehu, prepadol z 34 žiakov iba jeden, výborne spôsobilí boli 7. V II. triede z 30 žiakov prepadli 4, výborne spôsobilí boli 2, v III. triede z 23 prepadlo 5, výborne spôsobilí boli 4.

Z významných udalostí tohto roku pripomíname **návštevu prezidenta Masaryka** v Košiciach dňa 21. septembra. Pán prezident prišiel do Košíc o 5. hod. odp., žiactvo všetkých škôl stálo špalírom v ulici Mlynskej a Hlavnej, ktorými išlo prezidentovo auto. Spatriť vážnu a ušlachtilú tvár nášho Osvoboditeľa bolo pre naše žiactvo a pre všetko obyvateľstvo historickým okamžikom. Na uvítanie hlavy štátu bola budova slávnostne vyzdobená.

Vedľa tejto radostnej udalosti zaznamenavame však aj udalosť trúchlivú. Dňa 8. listopádu opustil nás navždy najväčší slovenský básnik **Hviezdoslav**. Jeho úmrtie bolo hneď oznámené žiactvu a spomenuté bolo jeho významu. Pohrebu v Dolnom Kubíne zúčastnili sa za ústav riaditeľ s prof. Beniačom. Slávnostným spôsobom učená bola pamiatka veľkého ducha Hviezdoslavovho tryznou usporiadanou Národným Klubom dňa 4. prosinca o 11. hod. predpoludním v mestskom divadle v Košiciach, ktorej sa aj naši žiaci zúčastnili.

Výpravy do Prahy, ktorú usporiadal Ústredný spolok čsl. profesorov, účastnilo sa z nášho ústavu deväť žiakov.

Iná pre ďalší vývin stredného školstva v Košiciach veľavýznamná udalosť bolo otvorenie **študentského internátu Vičkovým spolkom** na Peštianskej ul. č. 4. Internát bol otvorený už po zahájení šk. roku v mestskom chudobinci, keď boly márne hľadané iné miestnosti pre ubytovanie asi 100 študentov. Ubytovanie v chudobinci bolo núdzové, a preto bol župan Dr. Ján Rumann získaný pre myšlienku, aby internát bol prevzatý do správy župou a aby preň bola postavená nová budova, ktorá bola otvorená 28. októbra 1927. (Dr. Slávikom, nástupcom medzitým už nebohého Dr. Rumanna.)

Šk. rok 1922/3. Ustav má 4 triedy so 129 žiakmi. Do sboru pribudli noví definitívni profesori: **Dr. Samo Bancík** pre dejepis a zemepis (ktorý však na reálke tohto roku ani pozdejšie nepôsobil, súc poverený správou československých pobočiek evanjelického gymnázia v Bratislave), **Rudolf Földes**, pre matematiku a fyziku, dosiaľ profesor v smluvnom pomere, **Vojtech Novotný** pre kreslenie, **Samo Pačenovský** pre telocvik, takže ústav mal okrem riaditeľa už sedem definitívnych profesorov,

čím sa značne prispelo k stálosti sboru a k úspechu vyučovania.

Od tohoto šk. roku je v budove ústavu umiestnený tiež **učiteľský ústav**, s dvoma triedami, riaditeľnou a sborovňou.

Tohoto roku začali sme venovať väčšiu pozornosť aj iným stránkam výchovy okrem vlastného vyučovania.

Pre žiactvo bolo usporiadané 7 poučných kinových predstavení a 5 prednášok s diapositívami, premietanými vlastným premietacím prístrojom ešte z doby predprevratovej.

Ďalej bola venovaná prehlbenejšia pozornosť telesnej výchove, jak sa o nej zmieňuje zvláštna zpráva na strane 33 a n.

Klasifikácii žiakov sme venovali väčšiu pozornosť, pretože sme stáli pred úkolom, abysme na vyššiu realku nepúšťali žiakov nespôsobilých. Výkaz klasifikácie za tento rok (str. 27) vyzkazuje preto zostrenie.

Význačné slávnosti tohoto roku byly:

2. února: oslava 60. výročia založenia **Maticy Slovenskej**, spoločne s učiteľským ústavom.

21. února: smútočná spomienka na tragicky zomrelého ministra **Dr. Aloisa Rašína**, budovateľa našej hospodárskej neodvislosti.

13. mája: pripomienka smrti manželky p. prezidenta **Karly G. Masarykovej**.

V prázdninách bola v budove položená na chodbách nová teraz. podlaha, z riaditeľovho bytu bol upravený východ na dvor, niektoré triedy dostaly nové podlahy, všetky učebne byly znova vytónované svetlo zeleným tónom (doteraz byly len vybielené), nad vráta byly upevnené nové znaky.

Šk. rok 1923/4: Ústav má 5 tried a 179 žiakov. Počet žiakov v I. triede dosiahol prvýkrát čísla 51, ovšem je medzi nimi 19 žiakov s materinskou rečou maďarskou a nemeckou, ale sú to žiaci, ktorí už vychodili ľudovú školu slovenskú a sú skutočne nadaní.

Do sboru pristúpil prof. Václav Fotr (pre dejepis a zeměpis), který po smrti prof. Bancíka (4. VI. 1924) dostal na našom ústave definitivu, a Mária Hrašová pre nemčinu a francúzštinu, ktorá na vlastnú žiadosť bola prikázaná službou na Slovensko. Chemii vyučoval výpomocne profesor dievč. ref. reál. gymn. Ján Luňáček.

Na vyučovanie kreslenia a telocviku dozerajú od tohoto šk. roku odborní inšpektori Jozef Vydra a Boh. Tesař, čo má blahodarný vliv na ďalšie pokroky žiactva v týchto predmetoch.

Tiež sme tohoto roku vystúpili prvý raz na verejnosť s kresliarskou výstavou, otvorenou dňa 15., 19. 20. a 27. června,

Aj vo vnútornom živote školy začína sa prejavovať samostatnosť žiactva, ktoré si vo vyšších triedach samo usporiadalo školské slávnosti (tryznu za gen. Štefánika).

Pre zamestnancov štátnych úradov, ktorí chceli doplniť svoje vzdelanie matúrou, bol otvorený kurz V. triedy.

Prvé jubileum — päťročné — republiky bolo oslávené 27. ruja, v predvečer sviatku svobody, študentskou akademiou v mestskom divadle, prvou to všeštudentskou akademiou československého študentstva v Košiciach a večer lampionovým sprievodom, ktorý mal veľikú účasť a pri krásnom počasi za spevu národných piesní bol opravdovou národnou slávnosťou.

V úmrtný deň veľikého iniciátora nového politického poriadku v Európe, prezidenta W. Wilsona, 3. února, bol žiakom vo všetkých triedach pripomenutý jeho význam a 10. února bola mu venovaná tryzna v mestskom divadle.

Oslavu narodenín prezidenta Masaryka sme tento rok už mohli previesť vlastnými silami; naši žiaci sami predniesli všetky čísla spevné, hudobné i deklamačné.

Oslavy stých narodenín B. Smetanu soznámily naše žiactvo dôvernejšie s dielom geniálneho zakladateľa modernej českej hudby. Pre študentstvo bol 24. brezna usporiadaný koncert v mestskom divadle.

Pre sociálnu pečlivosť o študentstvo bol založený 27. listopádu 1923 spolok Študentská Klinika, ktorá za ročné poistné 10 Kč pečovala o lekárske ošetrovanie chorých študentov. Tento spolok trval až do šk. r. 1926/7, kedy následkom založenia Liečebného fondu verejných zamestnancov, v ktorom väčšina nášho študentstva ako synov úradníkov má zabezpečenú lekársku pomoc, sa rozšíril.

Pre mimoškolské vzdelanie študentstva boli usporiadané francúzske recitácie p. Romaina Alléona, 8 filmových predstavení a 4 prednášky s premietanými obrazmi. Poučné vychádzky okrem miestnych pozoruhodností vzaly si za cieľ poznávanie východného Slovenska na väčších výletoch (do Bardiova a Zborova, do Dobšinej, Jasovský Kras, Spišský hrad). Dňa 22. VI. bol usporiadaný Študentský Majáles.

Vo výročnej zpráve za tento šk. rok sme uverejnili výsledky telesného merania žiakov.

Šk. r. 1924/5. Ústav má 6 tried a 211 žiakov (z nich 16 privatistov). Profesorský sbor bol doplnený dvoma novými definitívnymi profesory. Pre chémiu bol vymenovaný prof. Eduard Engelthaler, pre českoslovenčinu a nemčinu prof. Ján Němeček. Okrem nich pristúpil do sboru kandidát profesúry Oldřich Taufer ako supľujúci profesor pre matematiku a deskriptívnu geometriu.

Vyučovanie šlo normálnym chodom, porúch nebolo.

Z významných udalostí tohoto roku treba pripomenúť na prvom mieste inšpekčnú návštevu p. ministra vyučovania Dr.

Ivana Markoviča, ktorý na inšpekčnej ceste po Slovensku navštívil aj Košice. K nám prišiel dňa 17. radňa o 15 h. 25 m. v sprievode župana Dr. Jana Rumanna, odborných prednostov Dr. Appelta a Dr. Valoucha, osobného tajomníka Kepla a správcu bratislavského referátu min. radcu Frant. Maška. Pánovia navštívili vopred učiteľský ústav, umiestnený v prízemí, v prestávke o 15. hod. si prezreli sbierky ústavu (fyzikálne, kresliarske a matematicko-geometrické) a boli prítomní vyučovaniu francúzštiny v III. tr., zemepisu vo IV., českoslovenčiny v V. a telocviku v VI. tr. S postupom a výsledkami vyučovania bol pán minister i vysokí úradníci úplne spokojní.

Dňa 13. kvetňa víтали sme v našom meste spoluzakladateľa nášho štátu, pána zahraničného ministra **Dr. Eduarda Beneša**, ktorý prišiel vlakom v 15 h. 18 m., špalierom žiactva, spolkov a obecenstva sa pobral do mestského divadla, kde prehovoril dvojhodinovú prednášku »O diplomatickom boji za našu samostatnosť«, a o 8. hod. odcestoval do Prahy. Vystúpenie a prednáška p. ministra zanechala v nás všetkých hlboký dojem.

Dňa 27. septembra spomenuli sme desaťročného jubilea samostatného čl. vojska, dňa 11. októbra slávilí sme pamiatku 500. výročia smrti Jána Žižku.

Veliký význam pre vzdelanie našej mládeže malo založenie stáleho divadla, ktoré ako **Východoslovenské Národné divadlo** bolo založené na jar roku 1924 a 1. septembra 1924 zahájilo prvú košickú sezónu veselohrou Jána Chalupku Kocúrkovo. Poskytovalo žiactvu príležitosť, aby poznalo významné zjavy domácej i cudzej literatúry dramatickej. Tohoto šk. roku sa hral na pr. Molièrov Lekár proti svojej vôli, Shakespearov Kráľ Lear, Jerábkov Služebník svého pána, Tylova Lesní panna a i. Výhradne pre študentstvo byly usporiadané študentské predstavenia: Chalupkovo Kocúrkovo, Vrehlického Noc na Karlštejne, Rabínská moudrost.

Nová verejná knižnica, sriadená v bývalej právnickej akademii, poskytovala žiakom vyšších tried príležitosti k rozmanitej četbe.

Tohoto roku žiaci začali si tvoriť drobné krúžky, jako hudobný, abstinentný, šachový, vstupovali do sdruzenia skautov, do dorastu evanj. mládeže československej, ale vlastného pevného a trvalého útvaru sdružovacieho ešte nevytvorili.

Od tohoto šk. roku bola uložená profesorom vyššia učebná povinnosť, to jest pre filologov miesto 17 týžd. hodín 20, pre profesorov realistických predmetov miesto 20 hod. 24, pre kresliarov a telocvikárov miesto 24 hod. 29. Hodiny, prevyšujúce pôvodné maximum, byly ovšem remunеровané.

Šk. r. 1925/6. Ústav je úplný, má 7 tried s 231 žiakmi (medzi nimi 13 privatistov). Do profesorského sboru pristúpil jako definitivný profesor pre matematiku a deskř. geometriu prof. **Josef Košťál** a pre čl. a nemčinu prof. **Čeněk Toberný**. Prof. Košťál žiaľbohu 8. čubna 1926 ochorel a bol zastupovaný prof.

Boh. Dvořáčkom z dievč. ref. r. g., M. Boučkom z r. g. a suplovaním členov vlastného sboru.

Boly zahájené praktické žiakovské cvičenia v chemickom laboratóriu.

Žiaci vyšších tried si založili 6. septembra **Samovzdelávajúci krúžok L'udevíta Štúra**, ktorý okrem pravidelných štrnásťdenných besiedok s programom literárnym a obecné vzdelávacím vystupuje každoročne na verejnosť s divadelným predstavením alebo spoločenským večierkom. Zo svojich podnikov podporuje tiež sociálne ustanovizne realky a dal základ k zariadeniu radiovej prijímacej stanice.

Dňa 26. kvetňa spomenuli sme domácou slávnosťou 50. výročia smrti Františka Palackého.

Prvé maturitné zkúšky konaly sa dňa 7. a 8. júna 1926 za predsedníctva zemského školského inšpektora Ladislava Seitla. Z 11 verejných žiakov ústavu bol uznaný jeden dospelým s vyznamenaním, 7 dospelými všetkými hlasy, 5 dospelí väčšinou hlasov, 1 bol reprobovaný na pol roka.

Šk. r. 1926/7. Počet žiakov prvej triedy klesol na 26, začína sa javiť vliv vojny. — Celý ústav má zapísaných 223 žiakov. Následkom nových predpisov o vyberaní školného vystúpilo v šk. roku 21 žiakov.

Tohoto roku prvýkrát kronika ústavu zaznamenáva poruchy a časté zmeny v poriadku vyučovania. Za prof. S. Pačenovského, ktorý bol na tento šk. rok na vlastnú žiadosť prikázaný službou do Prahy na akademické gymnázium, dostali sme náhradu v kánde prof. Jaromíru Zemanovi len 28. února, keďže dvaja ministerstvom poslaní náhradníci sa nedostavili. Do tej doby sa telocviku nevyučovalo. Prof. Košťál nastúpil síce na začiatku šk. roku zase službu, ale po niekoľkých dňoch znova ochorel a 26. júna zomrel v Pardubiciach, kde sa s ním išla naposledy rozlúčiť deputácia žiactva a prof. sboru. Jeho ztrata bola pre nás bolestná. Za neho sme dostali len čiastočnú náhradu výpomocou prof. Boh. Dvořáčka z dievč. ref. r. g., kde zas pre naprostý nedostatok profesorov oboru filologického museli dvaja profesori z nášho sboru, Faměra a Toberný, vypomáhať v českoslovenčine a nemčine.

Tiež bol tohto roku prvý raz v dejinách nášho ústavu pre nedostatok profesorov snižený počet týždenných vyučovacích hodín a síce: v Čsl. v I. tr. o jednu od 11. X. po celý rok, v ostatných triedach o jednu hodinu od 11. X. do 28. II. V nemčine o jednu hodinu v I.—V. tr. od 11. X. do 28. II. V deskr. geometrii v VI. tr. o jednu hodinu od 11. X. po celý rok.

Od 24. I. do 13. II. bola realka spolu so všetkými školami košickými zatvorená pre chrípkovú epidemiu.

Prvý polrok bol ukončený a polročné výkazy rozdané 18. února.

* * *

2. Členovia profesorského sboru v prvom desaťročí republiky.

Bežné čís.	Meno	Úr. hodnosť	Odbor	Účinkoval na reálke v šk. r.										Poznámka		
				1919/20	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924 25	1925 26	1926/27	1927/28				
1	Emil Ballo	sml. prof.	K													
2	Dr. Samo Bancik	prof.	DZ													
3	Ján Beniač	prof.	Mad N													
4	Dr. Stefan Bezák	sml. prof.	Nbr kat.													
5	Alois Bouček	výp. prof.	M G													
6	Alois Dolínek	prof.	C N													
7	Jaroslav Douša	vedľ. uč	(sp)													
8	Bohumil Dvořáček	výp. prof.	M G													
9	Eduard Engelthaler	prof.	Ch m f													
10	Vojtech Faměra	prof.	C Fr													
11	Václav Fotr	prof.	DZ													
12	Rudolf Földes	pr f.	M F													
13	Gustav Greisinger	sml. prof.	Ch P													
14	Tomáš Hajdukovič	vedľ. uč	Ruš.													
15	Karol Hlavinka	riaditeľ	C N													
16	Štefan Homola	výp. uč	Nb ev. a.													
17	Mária Hrašová	prík. prof.	Fr N													
18	Jozef Joštáňak	supl. prof.	(c)													
19	Jozef Košťál	prof.	M G													
20	Juraj Kováčik	prof.	Nb r. kat.													† 26. XI 1926
21	Ján Koválik	prof.	L Fr Mad													
22	Ján Ltnáček	výp. prof.	Ch P													
23	Juraj Mandel	zat. prof.	K													
24	Dr. Jozef Martinka	prof.	P Z													od 1. IX. — 29. XI.

Bezné čís	Meno	Úr. hodnost	Odbor	Účinkoval na reálce v šk. r.										Poznámka			
				1919/20	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28					
25	Frant. Námer	zat. prof.	T														
26	Ed. Nademlýnský	vedl. uč.	SpH														
27	Ján Němeček	prof.	CN														
28	Vojtech Novotný	prof.	K g mod														
29	Samo Oravec	zat. prof.	K mg														
30	Gizella Ormayová	zat. prof.	M F														
31	Samo Pačenovský	prof.	T														
32	Tomáš Paika	výp. prof.	Nb r. kat.														
33	Eugen Platthy	supl. prof.	K														
34	Karol Rosenfeld	vlj. št. /z/	Nb izr.														
35	Pavol Stuliakovič	výp. uč.	Nb gr. k.														
36	Ruž. Szentilayová	výp. uč.	Fr														
37	Vladimír Sabacký	výp. uč.	Nb ev. čbr.														
38	Jaroslav Šindler	vedl. uč.	(sp)														
39	Karol Smoranec	zat. prof.	D Z														
40	Oldřich Taufer	supl. prof.	(m g)														
41	Ján Tichý	výp. uč.	Nb ev. čbr.														
42	Čenek Toberný	prof.	CN														
43	Ján Tomašula	výp. uč.	liber. ref. a št.														
44	Ant. Tuláček	zat. prof.	M G														
45	Václav Valenta	zat. prof.	D Z														
46	Alois Vrablík	prof. a p.	CN														
47	Pavol Zachara	supl. prof.	K obč. šk.														
48	Jaromír Zeman	zat. prof.	T Z														

r. 26/7 prikázaný
na akad. g. Praha

od 20. XII. ~

do 20. XI.

od 21. XI.

od 30. XI.-19. XII.
od 28. II.

3. Statistika žiactva.

1. Počet žiakov koncom šk. roku.

	1919/20	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28
I. trieda	38	29	34	33	51	46	49	26	34
II. trieda	—	30	30	42	39	45 ²	52	40	30
III. trieda	—	—	23	31	41	28	34	37	39
IV. trieda	—	—	—	18	27	39	30 ¹	34	39 ²
V. trieda	—	—	—	—	14	26	19	21	23
VI. trieda	—	—	—	—	—	11 ¹⁴	22	23	18
VII. trieda	—	—	—	—	—	—	12 ¹²	20 ¹	22 ¹
Spolu:	38	59	87	124	172	195 ¹⁶	218 ¹⁸	201 ¹	205 ³

2. Rodište žiakov.

	%	73:7	57:6	37:9	33:1	30:2	25:6	23:4	22:3	21:6
Košice	28	34	33	41	52	54	54	45	45	45
Slovensko	15:8	28:8	33:3	25:8	28:5	30:3	29:9	31:2	34:1	34:1
Čechy	6	17	29	32	49	64	69	63	71	71
Morava	—	5:1	6:9	17:7	17:4	18:5	18:2	17:8	15:9	15:9
Sliezsko	—	3	6	22	30	39	42	36	33	33
Podkarpatská Rus	—	—	2:3	7:3	9:3	10:4	11:7	10:9	8:2	8:2
Cudzina	—	—	2	9	16	22	27	21 ²	17	17
Spolu:	38	59	87	124	172	211	231	202	208	208

3. Bydlíšte rodičov žiakov.

Košice	97:4	81:4	71:7	77:4	70:4	72:5	72:3	70:3	68:7
Slovensko, župa XIX. a XX.	37	48	65	96	121	153	167	142	143
Ostatné Slovensko	2:6	18:6	28:3	21:8	26:2	24:7	24:7	24:7	26:-
Čechy, Morava, Sliezsko	1	11	22	27	45	52	57	50	54
Podkarpatská Rus	—	—	—	—	0:6	0:9	1:3	2:5	2:4
Cudzina	—	—	—	—	1	2	3	5	5
Spolu:	—	—	—	—	2:2	1:9	1:7	2:5	1:9
Spolu:	—	—	—	—	4	4	4	5	4
Spolu:	—	—	—	—	0:6	—	—	—	1:-
Spolu:	—	—	—	—	1	—	—	—	2
Spolu:	—	—	—	0:8	—	—	—	—	—
Spolu:	38	59	87	124	172	211	231	202	208

4. Reč materinská.

	1919/20	1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	1927/28
Slovenská	23·7 9	35·6 21	34·5 30	43·5 54	37·2 64	36·9 75 ⁸	32·9 73 ⁸	35·2 73	44·7 93
Česká	2·6 1	10·2 6	23·0 20	31·4 39	33·2 57	37·9 68 ²	40·3 84 ⁹	41·0 80	36·1 75
Maďarská	71·1 27	52·5 31	36·8 32	20·3 25	25·0 43	19·9 42	22·1 51	16·8 34	10·6 22
Nemecká	2·6 1	1·7 1	5·7 5	4·8 6	4·0 7	2·9 5 ¹	2·6 5 ¹	4·0 8	6·2 13
Ruská	—	—	—	—	0·6 1	1·4 3	2·1 5	2·5 5	1·9 4
Srbská	—	—	—	—	—	1 2	—	0·5 1	0·5 1
Spolu:	38	59	87	124	172	195 ¹⁰	218 ¹³	201 ¹	208

5. Náboženské vyznanie.

Rímsko-katolícke	44·7 17	40·7 24	56·3 49	48·4 60	53·0 91	59·7 126	55·2 128	57·5 116	60·6 126
Grécko-katolícke	2·6 1	1·7 1	—	2·4 3	2·9 5	2·4 5	4·3 10	6·3 13	6·7 14
Evanjelické a. v.	5·3 2	8·5 5	6·9 6	8·1 10	6·4 11	3·8 8	4·8 11	4·9 10	6·2 13
Evanjelické ref.	—	—	1·2 1	—	0·6 1	1·4 3	1·7 4	2·0 4	2·4 5
Evanjelické čes. br.	—	—	2·3 2	5·6 7	4·6 8	5·7 12	6·1 14	4·5 9	2·9 6
Československé	—	—	—	4·0 5	3·5 6	3·3 7	5·3 12	5·9 12	3·8 8
Pravoslavné	—	—	—	—	0·6 1	1·9 4	2·2 5	2·5 5	2·4 5
Izraelské	47·4 18	47·4 28	28·7 25	26·7 33	23·8 41	17·5 37	15·6 36	12·9 26	11·1 23
Bez vyznania	—	1·7 1	4·6 4	4·8 6	4·6 8	4·3 9	4·8 11	3·5 7	3·9 8
Spolu:	38	59	87	124	172	211	231	202	208

6. Klasifikácia.

Výborne-spôsobilí	5·3 2	11·9 7	14·9 13	18·5 23	12·8 22	9·5 20	8·2 19	9·9 20
Spôsobilí	73·7 28	62·7 37	72·5 63	59·7 74	67·5 116	67·8 143	77·1 178	82·2 166
Nespôsobilí	21·0 8	22·0 13	11·5 10	21·0 26	18·0 31	21·8 46	13·0 30	7·9 16
Neklasifikovaní	—	3·4 2	1·1 1	0·8 1	1·7 3	0·9 2	1·7 4	—
Spolu:	38	59	87	124	172	211	231	202

3a.) Statistika žiactva podľa národností.

V prvom desaťročí republiky studovalo na čsl. reálke jednotlivých žiakov 444. Z nich bolo:	Náboženstvo										Rodisko												
	Rim. kat.	gr. kat.	ev. a. v.	ev. ref.	ev. chr.	čsl.	pravosl.	izr.	bez vyznania	Rodisko													
										Košice	župa XX.	župa XIX.	ost. Slovensko	Čechy, Morava, Slezsko	Podk. Rus	Král. SHS	Poľsko	Maďarsko	Rakúsko	Rumunsko	Rusko	USA	
39.6 175	76.0 133	8.0 14	12.0 21	1.1 2	—	—	29 5	—	33.8 59	33.7 59	10.3 18	12.0 21	1.1 2	1.1 2	1.1 2	0.6 1	0.6 1	4.0 7	—	1.1 2	0.6 1	0.6 1	
32.7 145	65.5 95	—	1.4 2	—	9.7 14	10.3 15	2.1 3	0.7 1	10.3 15	0.7 1	0.7 1	0.7 1	7.6 10.4	—	—	5.5 8	0.7 1	0.7 1	8.3 12	0.7 1	2.1 3	—	—
14.2 63	42.9 27	1.6 1	3.2 2	7.9 5	—	—	44.4 28	—	63.5 40	20.6 13	—	3.2 2	—	1.6 1	—	—	—	9.5 6	—	1.6 1	—	—	—
10.0 45	—	—	—	—	—	—	100 45	—	40.0 18	40.0 18	2.2 1	2.2 1	—	—	—	2.2 1	8.9 4	—	4.5 2	—	—	—	—
2.0 9	55.6 5	—	—	—	—	—	44.4 4	—	11.1 1	33.4 3	11.1 1	11.1 1	1.1 1	—	—	11.1 1	—	—	11.1 1	—	—	—	—
1.5 7	14.2 1	42.9 3	—	—	—	—	42.9 3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58.8 261	4.1 18	5.6 25	1.6 7	3.2 14	3.3 15	3.3 6	1.4 83	1.8 15	3.3 15	26.8 119	21.2 94	5.0 22	5.9 26	24.1 107	0.7 3	3.1 14	3.1 14	4.0 18	2.7 12	1.8 8	1.4 6	0.2 1	—
444	444										444												
Spolu	444										444												

V prvom desaťročí republiky studovalo na čsf. reálke jednotlivých žiakov 444. Z nich bolo:	Bydlisko rodičov						Zamestnanie rodičov						Boli žiakmi reálky											
	Košice		župa XX.	župa XIX.	ost. Slovensko	Cechy, Morava, Slezsko	Podk. Rus	Cudzina	rolníci	veľkostat-kári	remeselníci	obchodníci	robotníci	úradníci ver. i súdri, zamestn.	slobodné za-mestania	iné	1 rok	2 roky	3 roky	4 roky	5 rokov	6 rokov	7	8
Slovákov	396 175	543 95	366 64	40 7	51 9	—	—	—	97 17	—	195 34	40 7	211 37	417 73	11 2	29 5	293 51	233 41	131 23	171 30	103 18	23 4	29 5	17 3
Čechov	327 145	771 112	83 12	21 3	07 1	90 13	21 3	07 1	—	—	28 4	21 3	1881 128	28 4	21 4	234 34	214 31	186 27	138 20	111 16	111 16	55 8	55 8	07 1
Maďarov	142 63	730 46	222 14	—	—	—	16 1	32 2	79 5	2 2	175 11	253 16	32 2	397 25	16 1	382 24	63 4	206 13	190 12	95 6	16 1	—	—	48 3
Židov	100 45	645 29	333 15	—	22 1	—	—	—	—	—	178 8	467 21	44 2	267 12	44 2	267 12	178 8	67 3	201 9	44 2	133 6	88 4	22 1	
Nemcov	20 9	4 3	—	—	2 —	—	—	1 —	—	—	—	3 1	4 —	—	—	6 —	1 —	—	1 —	1 —	—	—	—	—
Iných	15 7	5 —	—	—	—	—	1 1	—	—	—	2 —	—	4 —	—	—	—	—	1 —	1 —	3 2	—	—	—	—
Spolu	656 291	243 108	23 10	23 5	29 13	29 13	11 5	09 4	52 23	2 2	152 59	113 50	102 45	554 246	23 10	286 127	194 86	151 67	169 75	101 45	43 19	38 17	18 8	—
	444				444							444												444

Prehľadná statistika žiactva podľa národnosti.

		Slovákov	Čechov	Maďarov	Židov	Nemcov	Iných	Poznámka
1. Náboženstvo.								
Z 261 rím. katolíkov bolo .	%	51.0	36.4	10.3	—	1.9	0.4	
		133	95	27	—	5	1	
18 gr. " "		77.8	—	5.6	—	—	16.6	
		14	—	1	—	—	3	
25 ev. a. v. "		84.0	8.0	8.0	—	—	—	
		21	2	2	—	—	—	
7 ev. ref. "		2	—	5	—	—	—	
14 ev. čbr. "		—	14	—	—	—	—	
15 čl. "		—	15	—	—	—	—	
6 pravosl. "		—	3	—	—	—	3	
83 izr. "		6.0	1.2	33.8	54.2	4.8	—	
		5	1	28	45	4	—	
15 bez vyznania "		—	15	—	—	—	—	
	Spolu .	175	145	63	45	9	7	
2. Rodište.								
Zo 119 naroden. v Košiciach bolo		49.7	0.8	33.6	15.1	0.8	—	
		59	1	40	18	1	—	
94 " v župe XX. "		62.8	1.1	13.8	19.1	3.2	—	
		59	1	13	18	3	—	
22 " " XIX. "		81.8	9.2	—	4.5	4.5	—	
		18	2	—	1	1	—	
26 " v ost. Slovensku "		80.9	3.8	7.7	3.8	3.8	—	
		21	1	2	1	1	—	
107 " v záp. zem. ČSR "		1.9	97.2	—	—	0.9	—	
		2	104	—	—	1	—	
3 " v Podk. Rusi "		2	—	1	—	—	—	
14 " v Kráľ. SHS "		14.3	78.6	—	—	—	7.1	
		2	11	—	—	—	1*	*Srb
14 " v Poľsku "		7.1	57.2	—	7.1	7.1	21.5	
		1	8	—	1	1	3*	*Ukr.
18 " v Maďarsku "		38.9	5.6	33.3	22.2	—	—	
		7	1	6	4	—	—	
12 " v Rakúsku "		—	12	—	—	—	—	
8 " v Rumunsku "		2	1	1	2	1	1*	*Srb
6 " v Rusku "		1	3	—	—	—	2*	*Rusovia
1 " v USA "		1	—	—	—	—	—	
	Spolu .	175	145	63	45	9	7	

	Slovákov	Čechov	Maďarov	Židov	Nemcov	Iných	Poznámka
3. Bydlíšte rodičov.							
Z 291 bydliačich v Košiciach bolo	32·6 95	38·5 112	15·8 46	10·0 29	1·4 4	1·7 5	
118 „ v župe XX. a XIX. „	60·2 71	12·7 15	11·9 14	12·7 15	2·5 3	—	
13 „ v ost. Slovensku „	9	1	—	1	2	—	
13 „ v záp. zem. ČSR „	—	13	—	—	—	—	
5 „ v Podk. Rusi „	—	3	1	—	—	1	
4 „ v cudzine „	—	1	2	—	—	1	
Spolu .	175	145	63	45	9	7	
4. Zamestnanie rodičov.							
Z 23 roľníkov bolo	74·0 17	—	21·7 5	—	4·3 1	—	
2 veľkostatkárov bolo	—	—	2	—	—	—	
59 remeselníkov „	57·6 34	6·8 4	18·6 11	13·6 8	—	3·4 2	
50 obchodníkov „	14·0 7	6·0 3	32·0 16	42·0 21	6·0 3	—	
45 robotníkov „	82·2 37	6·8 3	4·4 2	4·4 2	2·2 1	—	
246 úradníkov a zamestnan. bolo	29·7 73	52·0 128	10·2 25	4·9 12	1·6 4	1·6 4	
10 slobodných zamestnaní „	2	4	1	2	—	1	
9 iných „	5	3	1	—	—	—	
Spolu .	175	145	63	45	9	7	
5. Dĺžka štúdií.							
1 rok studovali 127, z nich bolo	40·1 51	26·9 34	18·9 24	9·4 12	4·7 6	—	
2 „ „ 86 „ „	47·6 41	36·0 31	47 4	9·3 8	1·2 1	1·2 1	
3 „ „ 67 „ „	34·3 23	40·3 27	19·4 13	4·5 3	—	1·5 1	
4 „ „ 75 „ „	40·0 30	26·7 20	16·0 12	12·0 9	1·3 1	4·0 3	
5 „ „ 45 „ „	40·1 18	35·6 16	13·3 6	4·4 2	2·2 1	4·4 2	
6 „ „ 19 „ „	21·1 4	42·1 8	5·3 1	31·5 6	—	—	
7 „ „ 17 „ „	29·4 5	47·1 8	—	23·5 4	—	—	
8 „ „ 8 „ „	37·5 3	12·5 1	37·5 3	12·5 1	—	—	
Spolu .	175	145	63	45	9	7	

4. Obce župy XX. a XIX., z ktorých pochádzali naši žiaci.

(Za každou obcou je udaný počet žiakov.)

Barca 2, Bardejov 1, Belža 2, Beniakovce 1, Bohdanovce 1, Bracovce 1, Buzinka 1, Čaj Nižní 4, Čaňa 6, Čečejevce 3, Egreš 2, Franková Malá 1, Gombošpusta u Vel. Idy 2, Gyňov 1, Haniska 3, Haršag 1, Chrastné 2, Ida Veľká 1, Idka Zlatá 8, Kamenica nad Cirochou 1, Kecerovské Kostolany 1, Kecerovské Peklany 1, Kendice 1, Kežmarok 1, Košická Belá 2, Košické Hámry 2, Košická Nová Ves 3, Krompachy 1, Kučín 1, Kuzmice 2, Kvetnica 1, Kysak 1, Lastomír 3, Legiňa 2, Lemešany 1, Markušovce 1, Mataška 1, Mokrance 1, Moldáva 3, Myslava 4, Myšľa Nižnia 1, Obyšovce 4, Opina 1, Poľov 1, Poproč 1, Prešov 1, Rozhanovce 1, Sabinov 1, Slanec 1, Seňa 4, Smolník 1, Sokolany 1, Spišská Nová Ves 1, Spišská Stará Ves 1, Spišské Vlachy 1, Šaca 1, Šebeš Vyšní 1, Štelbach 1, Ťahanovce 2, Tejkeš Vyšní 1, Trebejov 1, Trebišov 3, Vechec 2, Vranov 1, Zdaňa 3, Žebeš 1.

* * *

Karol Šafránek, žiak VI. triedy.

5. Telesná výchova žiakov.

Na poli telesnej výchovy značný pokrok badať po uplynulých 10 rokoch. Telesná výchova žiactva na našom ústave bola sverená hneď od počiatku našej republiky odborne vzdelaným silám a zaiste to bolo jej zárukou, že sa v správnom smere vyvíjala.

V prvých rokoch našej republiky nemohla sa hneď náležitá pozornosť venovať telesnej výchove, lebo bolo treba vybavovať súrnejšie, neodkladné veci, preto sa pokračovalo v telesnej výchove tak, ako sa práve v tých rokoch dalo.

Telocvična ústavu bola veľmi úboho vystrojená a dvor pre skoky, behy a hry, ako aj pre prostné, tiež nebol dostatočne upravený. Od tých čias máme telocvičňu takmer novo zariadenú, pribudlo v nej náradia: 1.) tri hrazdy, 2.) dve bradlá, 3.) štyri posunovacie rebríky, 4.) tri páry kruhov, 5.) osem šplhadiel, 6.) šesť povrazov k šplhu, 7.) dve laná, 8.) dve zvyšovacie kladiny, 9.) jeden kôň, 10.) dve kozy, 11.) dve švédske lavice, 12.) štyri železné stojany k skoku.

Dvor sa vyplaníroval a zariadil tak, že nielen prostné, ale aj skoky, behy a hry sa môžu na ňom prevádzať.

Potrebné je, aby sme sa zmienili aj o vyučovacej metode telocviku na tomto ústave. Hneď od prvých rokov republiky prebýja si cestu nový smer a pod jeho vlivom vyvíja sa metodika telesnej výchovy aj dnes.

Predtým pri vyučovaní telocviku nacvičovali sa žiaci na určité cviky a telesné pohyby v rôznom prevedení bez toho, že by sa bolo pozeralo na ich vliv a na ich účinok z ohľadu telesného a duševného. Ich cieľom bolo dosiahnuť čím väčšiu obratnosť

v prevedení týchto cvikov. Telocvik sa stal takto jednoduchým nacvičovaním a jeho cieľom bolo dosiahnuť určitých foriem telesných pohybov, treba na úkor zdravia.

V takomto smere a takouto metódou sa vyučovalo telocvik. Heslo: »V zdravom tele zdravý duch!« nebolo správne chápané. Na hodine telocviku sa cvičilo len telo a duch sa zanedbával. Telo a duch sa rozdeľovali, akoby vôbec nesúvisely jedno s druhým.

Terajšia metóda telesnej výchovy v tomto ohľade poskytuje veľkú nápravu a jej vliv je blahodárne badateľný pri výchove žiactva. Táto výchovná metóda nerozoznáva zvlášť telo a zvlášť duch. Vychádza z toho stanoviska, že telo a duch tvoria spolu človeka, preto v rámci telesnej výchovy nemôže sa duševná stránka nepovšimnutá nechať. Na toto nás upozorňuje zakladateľ telesnej výchovy Dr. Miroslav Tyrš, ktorého šlachetný duch aj dnes žije medzi nami.

Telesnou výchovou človeka máme skutočne človekom vychovávať. Telesnými pohybmi môžeme vplývať aj na duševnú stránku človeka a môžeme vypestovať tie pevné základy, ktoré človek potrebuje pre pevný, mravný a statočný charakter v živote. Z telesného ohľadu je potreba, aby človek bol najmäprvším zdravším a podruhé silným; aby sa vedel čím lepšie pohybovať na zemi a tak aby v živote svoj úkol čím dokonalejšie a snadnejšie mohol vykonávať.

Pri takejto telesnej výchove všetky cviky náradové, ako aj prostné, ba aj hry a športy, slovom všetky pohyby človeka stávajú sa len výchovnými prostriedky, — nie cieľmi, — pomocou ktorých máme docieľiť náš ideál, t. j. výchovu **celého človeka**. Týmto sa stáva telesná výchova umením a to ju odlišuje od predošlého telocviku, ktorý sa podobal svojou metódou viac remeslu. Pravda, ešte sme všetko neprekonali, veľkú zmenu a pomoc očakávame v prospech telesnej výchovy od reformy stredných škôl.

Spomeneme ešte, že na ústave sme zaviedli meranie telesnej vyspelosti a výkonnosti žiakov, aby sme čím lepšie mohli pozorovať účinok telesnej výchovy. Meranie sa prevádza trikrát v šk. roku. Merajú sa všetci žiaci a výsledky merania sa uschovávajú, aby občasné zpracovanie štatistické týchto výsledkov sa dalo previesť.

Hry boli usporiadané každoročne od 1. mája do konca šk. roku pre všetky triedy vo dvoch hodinách týždenne za vedenia prof. telocviku a profesorov sboru.

O účasti a činnosti žiactva v rôznych športových a atletických kluboch mimo školy, tiež o skautovaní, podávaly sa podrobné zprávy vo výročných zpráвах.

Za československej správy bolo do telocvične novo zakúpeno 80 inventárnych čísel v 281 kusoch, za 44.235,74 Kč.

Telocvične užívaly mimo reálky: reál. gymn., št. učit. ústav, Sokol, Orol a Hakoah.

Samo Pačenovský,
profesor telocviku.

* * *

6. Sociálna pečlivosť o žiactvo.

V novom štáte československom venuje sa vrstvám sociálne slabým vydatná pozornosť. Z verejných prostriedkov poskytujú sa podpory a výpomoci všade, kde je toho nutná potreba. Preto tiež naši žiaci, zvlášte slovenskí, ktorí väčšinou pochádzajú z rodín nemajetných, boli hojne podporovaní, aby sa im umožnilo štúdium. Pri tom vždy viac sa dbá toho, aby podpory dostávali len žiaci, ktorí študujú dobre a majú mravy veľmi dobré. V našom výkaze podávame prehľad všetkých podpôr žiakom udelených.

1. **Štipendiá.** Pri ústave je 10 základín so základným imánim 27.000 K uh., ktoré však neboly po prevrate ešte reaktivované. Ich výkaz je vo výročnej zpráve za rok 1923/4.

2. **Podporovacia základina.** Od uhorskej reálky bolo prevzaté: v uh. rentách 19.200 K, vo válečných pôžičkách 15.200 K, v uh. bankových papieroch 4500 K, na vkladných knižkách 269.91 K, spolu 39.169.91 K imania a 2297 K dlžob na válečné pôžičky.

Za uplynulých deväť rokov čl. správy mala základina príjmov 30.615.27 Kč. Na podpory žiakov sa vydalo 14.013.76 Kč, na zhodnotenie válečných pôžičiek 7762.35 Kč.

Dňa 1. VI. 1928 má základina majetok: 19.200 Kč úpisov čl. št. dlhu. 32.400 Kč 4. št. pôžičky, 5000 Kč 6% zást. listov Českej hyp. banky, 4500 K uh. bankových papierov a 3738.56 Kč na hotovosti.

3. **Vlčkov spolok** podporoval od svojho založenia našich žiakov zarovno s ostatnými. Od r. 1921/2 tieto podpory byly venované na slavy poplatkov v internáte spolkom založenom. Dovedna dostali naši žiaci od Vlčkovho spolku 97.150 Kč. V internáte bolo našich žiakov postupne od r. 1921/2: 6, 10, 15, 14, 12, 13, 20.

4. **Župa košická**, ktorá od r. 1926 prevzala internát, dala našim žiakom podpôr r. 1926/7: 17.500 Kč, 1927/8: 13.400 Kč, spolu 30.900 Kč.

5. **Štát** udelil v r. 1923—27 na štátnych podporách žiakom 2900 Kč, z Pálffyovej základiny od r. 1924—28 9 žiakom 5300 Kč, na ošatenie od r. 1923 dovedna 5300 Kč, na inter. poplatkoch r. 1926/7 a 1927/8 slávu 9 ž. 15.950 Kč.

6. Štud. klinika poskytla za 4 šk. roky žiakom liečenie v 400 prípadoch.

7. Čsl. Červený Križ daroval 50 našim žiakom šatstvo v odhadnej cene 3640 Kč.

8. Slovenský národný spolok v Pittsburgu venoval r. 1923 z daru 75.000 Kč, našim žiakom 3750 Kč (15 Slovákom po 250 Kč).

Všetky tieto podpory činia dovedna za 9 uplynulých rokov okružhle 180.000 Kč.

* * *

Knižnica chudobných.

V ťažkých časoch povojnových mala knižnica chudobných zpočiatku len maďarské knihy. Otvorením prvej slovenskej triedy bolo sa treba postarať knižnici chudobných aj o slovenské školské knižky, lebo mnohým chudobným žiakom už nesiahalo na školské potreby. Zo začiatku slovenských stredoškolských kníh vôbec nebolo, nahradzovaly sa teda prechodne čítankami iného určenia, potom aj knižkami pre meštianske školy. Tie neprimerané školské knihy boli postupne zamenené novým štátnym pomerom prispôsobenými českými knižkami, a keď sa objavily slovenské učebnice, tak nimi boli nahradené aj české knižky. Mimo knižok poskytovala knižnica chudobných aj iné školské potreby, ako, písanky, kružidlá, mapy.

Po zrušení maďarských tried boli prepustené maďarské knižky miestnemu maďarskému r. gymnáziu a meštianske učebnice po nahradení stredoškolskými prevzala miestna meštianka chlapecká.

Výdavky knižnice chudobných zaokrývala podporovacia základina reálky. R. 1920/21 bolo zakúpené kníh za 425 Kč, 1921/22 za 2324,80 Kč, 1922/23 za 1703,76 Kč, 1923/24 za 1330,80 Kč, 1925/26 za 503,05 Kč, 1922/6/7 za 573,60 Kč. Spolu za 6867,01 Kč.

V posledných troch rokoch sa knižnica chudobných snažila byť si samostačnou a to tak, že za každú vypožičanú knižku platil vypožičiavateľ 1 Kč. Sebestačnosti bolo dosiahnuté len v šk. roku 1927/28, ale aj to len s výdatnou podporou štedrých darcov. Knižky darovali knižnici chudobných bývalí žiaci reálky: Hlaváček (1), Hirtenstein (1), J. Bandler (2), Podjukl (7), J. Mach (4), J. Bělohlávek (3), J. Prouša (4), a iní darcovia: T. Pálka (1), Štátne nakladateľstvo (2), Bursík a Kohout (2), Jednota čsl. mat. a fyz. (15), Česká grafická Unia (12), Profesorské nakladateľstvo (11), Al. Wiesner (2).

Dnešný stav knižnice chudobných je tento:

Knižnica chudobných má 502 kníh, z nich bolo vypožičaných 407 kníh 95 žiakom. Nebolo vypožičaných 95 kníh.

Dr. Jožo Martinka,
správca kn. ch.

* * *

7. Sbíerky.

1. Profesorská knižnica.

Profesorská knižnica bývalej maďarskej realky obsahovala pri prevzatí ústavu československým štátom 2935 inv. č. v 7252 sväzkoch. Knižnica nemala vôbec kníh slavistických. Slavica non legebantur. Od tej doby bola knižnica rozmnožená o moderné diela z jednotlivých oborov vedných, najmä však o vedecké diela z českoslov. literatúry a českoslov. jazykozpytu. To bolo umožnené jednak dvoma mimoriadnymi dotáciami ministerstva školstva a nár. osvety, r. 1923 Kč 5000, r. 1927 Kč 1600, jednak láskavosťou Českej Akademie pro vědy a umění, ktorá na našu žiadosť darovala nám všetky svoje vedecké publikácie a posielala darom pre knižnicu každé nové dielo, vyšlé jej nákladom (spolu dosiaľ 213 diel). Dnes v novom oddelení sign. C. (bohemoslovenica a slavica) je 123 diel, v odd. A. (filozofia, pedag., ľudovýchova) pribudlo 55 diel, v odd. F. (dejepis, zemepis) 100 diel, v odd. G. (vedy prírodné) 35 diel, v odd. H. (mat., fyz.) 21, v odd. I. (ume- nie) 26, v odd. K. (slovníky) 17 diel, odberalo sa dovedna 23 rôznych časopisov. V odd. B. (maď. reč a lit.) ubudlo 127 inv. č. v 463 sv., ktoré sme so súhlasom referátu MŠNO. odovzdali knižnici reál. gymnázia s maď. vyuč. rečou v Košiciach. Zakú- pili sme kníh spolu za 16.943,60 Kč. Stav knižnice na konci šk. r. 1927/28 je 3315 inv. č. v 7051 sv.

Vojtech Faměra,
správca knižnice.

2. Žiacka knižnica.

Žiacka knižnica bola založená v šk. r. 1920/1 a dosiahla, vďaka hlavne dvom veľkým štátnym mimoriadnym dotáciám, v sume 12.025,20 Kč, za deväť rokov stavu 1263 inv. čísel v 1503 sväzkoch v cene 28.634,40 Kč.

Obsahuje z krásnej literatúry československej, najmä z do- by novej, všetky pozoruhodné zjavy, takže ďalším úkolom bude už len dopĺňovať ju novými dielami a pečovať o rozmnoženie literatúry pre mládež a literatúry odbornej.

Knižnica je rozdelená na 5 oddelení.

I. odd. pre I. tr. má 31 čísel so 100 sväz.

II. odd. pre II. tr. má 84 čísel so 97 sväz.

III. odd. pre III. tr. má 66 čísel so 71 sväz.

IV. odd. pre IV. tr. má 118 čísel so 144 sväz.

Ostatné knihy sú žiakom vyšších tried i vyspelejším žiakom IV. triedy prístupné bez obmedzenia, pri čom majú k dispozícii

odborný katalog, vedľa ktorého jestvuje ešte katalog lístkový a inventár.

Slovenských kníh je dovedna 286 v 364 sv.

Čeněk Toberný,
správca knižnice.

3. Kabinet zemepisno-dejepisný.

Kabinet zemepisný bol prevzatý z maďarskej reálky; dosiaľ sú v užívaní niektoré mapy maďarské, ktoré boli upravené podľa nových pomerov a opatrené nápisom slovenským. Zo starej reálky zostali tiež diapositivy význačných miest Európy, Slovenska, Podkarpatskej Rusi, Jugoslávie, Rumunska, Maďarska, výroby skla a papiera. Zvláštne povolenie k používaniu týchto maďarských pomôcok dalo ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave výnosom zo dňa 18. marca 1927, č. 32.052-II. Za československej reálky boli už kúpené najdôležitejšie mapy, takže je nádej, že v niekoľko rokov budú maďarské mapy zo zbierok vyradené. V inventári zemepisnom je koncom tohoto školského roku zapísaných 121 čísel o 1228 kusoch v cene Kč 7018,60, z toho za československej reálky bolo kúpené pomôcok za 5.902,80 Kč (mimor. dot. 5188 Kč). V inventári dejepisnom je 79 čísel v 922 kusoch v cene 2912,66 Kč, z toho za čsl. vlády bolo kúpené za 1933 Kč.

Karol Šmoranec,
správca kab. zem.-dej.

4. Kabinet prírodopisný.

Prírodopisné sbierky pozostávajú zo zbierok inštrumentálnych, mikroskopických, mineralogických, petrografických, paleontologických, botanických a zoológických. Najpočetnejšie sú vystrojené sbierky mineralogické, aj tie nie tak množstvom druhov nerastných, ako odrôd. Sbíerky boli opatrené mikroskopom s maximálnym zväčšením 625-krát. Ďalšie doplňovanie zbierok sa dialo dvoma smermi: nadobúdaním názornín ku každoročnému školskému vyučovaniu jednotlivých predmetov prírodopisných a sbieraním látky, menovite geologickej a botanickej, k vedeckému poznaniu košického okolia.

Inventárny stav koncom šk. roku 1918/19 bol 2625 kusov, z ktorých po prevzatí zbierok nebolo možno zistiť 386 kusov, takže skutočný stav bol 2239 kusov v predvojnovovej hodnote 7807,84 K.

Za trvania čsl. republiky pribudlo kúpou, darmi a pri revízií zistenými predmetmi: 1484 kusov v hodnote 2177,10 K.

Dnešný stav zbierok je tento:

Inštrumentálna sbierka 616 kusov

Paleontologická sbierka 192 „

Mineralogická sbierka 1527 „

Geologická sbierka	389	„
Botanická sbierka	661	„
Zoologická sbierka	338	„
	<hr/>	
	Spolu 3753	„

Dr. Jožo Martinka,
správca kab. pr.r.

5. Kabinet chemický.

Sbierky chemického kabinetu čítaly po prevrate 360 inv. čísel v 990 kusoch v cene 6,080 Kč. Rozmnožené boly o 317 inv. č. v 546 kusoch v cene 8479,39 Kč. Najmä bola z mimoriadnej dotácie Kč 4511,46 zariadená pracovňa pre praktické cvičenia žiakovské pre 20 žiakov.

Ed. Engelthaler,
správca kab. chem.

6. Kabinet matematicko-geometrický.

Kabinet mat.-geom. mal po prevrate, keď bol prevzatý od maďarskej správy ústavu, 161 inv. čísel (285 kusov) v cene 1712,78 Kč. Obsahoval modely geometrických telies z dreva a železného drôtu, sádrované modely terénu, prístroje ku geodezii (meričský stôl, prístroj k meraniu horizontálnych úhlov, meráciu tyč, vŕtyčky), model priemetien s prislúchajúcimi pomôckami k znázorneniu základných prvkov deskr. geometrie a ich priemetov a potreby pre rysovňu (linonáry, kružidlá).

Všetky modely boly nemoderné, niektoré značne poškodené dlhým užívaním.

Za novej správy dbalo sa o to, aby opravené boly vhodné modely staré a opatrené nové, vyhovujúce novým čl. osnovám deskr. geometrie. Z riadnych dotácií zakúpené boly drevené modely prenikov hranatých telies, rotač. plôch 2-ho stupňa aj obecnějších, potreby pre rysovňu (linonáry, kružidlo), logaritmický linonár. Modely k znázorneniu afinity a kolineácie, vržené tiene hranola a ihlana a rotač. hyperboloída jednodielneho vyrábala bývalý správca kabinetu prof. R. Földes zo zakúpených polotovarov (16 modelov). Celkom za novej správy bolo zakúpených 29 inv. čísel (45 kusov) v cene 1459,40 Kč.

A. Tuláček,
správca kabinetu mat.-geom.

7. Fyzikálny kabinet.

Koncom šk. r. 1918-9 počítaly fyzikálne sbierky 401 číslo v 542 kusoch v cene 18233 Kč 96 hal. — Sbíerky boly síce dosť bohaté, ale bolo mnoho predmetov viacmenej poškodených a chýbely pomôcky na demonštráciu novších objavov, najmä na poli elektrodynamiky a elektrických vln.

Celá zbierka bola znova katalogizovaná, poškodené prístroje boli opravené v dielni pri fyzikálnom kabinete vo vlastnej režií.

V poválečných rokoch boli fyzikálne pomôcky tak drahé, že nebolo ani myslieť na to, rozmnožiť zbierku nákupom nových predmetov z nepatrnej riadnej dotácie. Zato boli nakúpené v prvom rade nástroje pre dielňu a v takto zmodernizovanej mechanickej dielni zhotovil správca kabinetu prístroje a učebné pomôcky pre fyzikálne aj geometrické vyučovanie. — Hotové prístroje zakúpené neboli (s výnimkou niekoľko predmetov, ktoré ako seriové továrenské výrobky boli lacnejšie, než koľko by boli stály v domácom zhotovení), zakúpený bol len materiál. Takto — za nepomerne menšie výdavky — dala sa zbierka obohatiť medzi inými: veľmi citlivým reflexným galvanometrom, vidličkovými elektroskopmi, Thomsonovou cievkou na elektrickú repulziu, prístrojom na demonštráciu fázového rozdielu trojfázového prúdu, aparaturou na elektrickú rezonanciu (dľa Lodgea), modelom trojuholníkového a hviezdovitého spútania trojfázového prúdu, prístrojom na demonštráciu pôsobenia elektronickej lampy, kryštalovým radioaparátom, prístrojom na obrátenie Na-čiar (dľa Bunsena), priamohľadným polarizátorom atď. atď. — Poznamenať treba, že správca kabinetu konal a koná tieto práce úplne nezištné.

Keďže boli hradené vyššie uvedené výdavky výlučne z riadnej dotácie, mohli sme sa obrátiť na MŠNO s žiadosťou o mimoriadnu dotáciu na väčšie investície. Z štedrosti ministerstva boli zadoväžené: veľký experimentálny stôl pre poslucháreň fyziky (ktorého definitívnu inštaláciu, t. j. zavedenie vodovodu, plynovodu, stejnomerného-, jednofázového- a trojfázového striedavého prúdu do stola, očakávame v najbližšej dobe), rozvodná doska s volt- a ampérmetrom pre jedno- a trojfázový prúd, s odberom prúdu z mestskej siete o napätí 35, 70, 110 a 180 voltov, o sile do 30 ampérov, hlavný vypínač a radič v kabinete pre rozvádzanie prúdu 1.) do posluchárne (jednak k projekčnému aparátu, jednak k rozvodnej doske), 2.) do motorgenerátoru pre stenosmerný prúd (v kabinete) a 3.) do dielne; zakúpený bol ďalej veľký regulačný reostat o odpore 180 ohmov na trvalé zaťaženie do 30 ampérov, trojfázový motor pre pohon sústruhu v dielni, štvorlampový radioprijímač a amplion, ktorými sme usporiadali svojim žiakom radiové večierky (aj radioaparát bol zostavený vo vlastnej dielni, zakúpené boli len súčiastky). Na tieto investície povolilo ministerstvo mimoriadnu dotáciu okruhle 13,000 Kč.

Prírastok fyzikálneho kabinetu činí za republiky (do 31. mája 1928) 182 čísla, 414 kusov v cene 11889 Kč 35 hal., ták, že stav k tomuto dňu je tento: 593 čísla, 956 kusov v cene 30123 Kč 96 hal. (Pokusný stôl, rozvodná doska, hlavný vypínač a trojfázový motor nie sú do tohoto započítané, lebo su katalogované v kapitole »školská budova.«)

Pre nedostatok miesta (jedna izba je pre sbierku, jedna pre dielňu a obe sú preplnené) nemožno zaviesť žiacke fyzikálne cvičenia. Predsa, v snahe, privykáť žiakov na ušľachtilejšiu zábavu, prebudiť cit, lásku a porozumenie pre exaktné vedy a umožniť im aj tvorivú prácu, smeli žiaci v odpoľudňajších hodinách v dielni fyzikálneho kabinetu pracovať na svojich prácach. Pri tom bola im ochotne poskytovaná rada i pomoc. Ich aparáty (rádio a iné) boli vyzkúšané, prípadné chyby boli zistené a odstránené. — Interesantom boli požičiavané odborné knihy pre súkromné studium.

Bolo postarané aj o to, aby ani astronómia neostala len »šedou teoriou«. Malý ďalekohľad s 4 cm-vým objektívom bol vyzbrojený parallaxčnou montážou a takto dajú sa ním vyhľadávať nebeské telesá dľa rektascensie a deklinácie. Druhým väčším ďalekohľadom ústavu (jeho objektív má v priemere 10 cm.) možno potom podrobnejšie prezkúmať vyhľadané hviezdy. Okrem slnečných škvín a fakli, ktoré možno pozorovať aj dopoludnia, mohli žiaci v odpoľudňajších a večerných hodinách pozorovať povrch mesiaca, planety, sfalice, mlhoviny a zatmenia. — Vôbec býva žiactvo stále upozorňované na vzácnejšie astronomické úkazy.

Rudolf Földes,

správca fyzikálneho kabinetu.

8. Kabinet kresliarsky.

Sbierky kresliarskeho kabinetu boli postupne dopĺňované s hlavným zreteľom na to, aby čím najskôr boli nahradené zastaralé a poškodené predlohové diela ukázkami (originálnymi grafikami a reprodukciami) moderného českoslov. umenia. V tomto obore boli zakúpené lepty a drevořity (Škrbeš, Stretu, Jura, Toman), diela »České umění malířské«, »Kožuchy« od J. Úprku a reprodukcie M. Švabinského portrétov slávnych mužov českých, v celkovej cene 1418 Kč. Ministerstvom školstva a národnej osvety darovaný bol Angyalov lept »Zvolenský zámok«. V druhom rade bol zakúpaný materiál pre drevořezbu, linoleořezbu, olejomalbu, maľbu temperovú a pastelovú, aby i nemajetní žiaci sa mohli oboznámiť s príslušnými technikami kresby a maľby. Nepotrebné predlohové diela a poškodené, práchom zašlé sádrové modely, ktoré vkus žiakov iba obrobžovaly, boli so schválením referátu MŠNO. v Bratislave zo sbierky kresliarskeho kabinetu vyradené. V sume za desať rokov republiky bolo nakúpené 266 čísel za 3897.21 Kč, darované 1 číslo za 217 Kč.

V. Novotný,

správca sbierok kresliarskych.

8. Přílohy.

A)

Český text oznamu o zápise do košickéj reálky z r. 1858.

Ohlášení.

Jeho c. kr. Jasnost, Nejvyšším uzavřením ode dne 7. Septembra 1857, vedle vynešení vysokého ministeria nauk od 26. Januara 1858, č. 15614, při nejmilostivějším uznání ochoty obce města košického podporovati poučování, ráčila povolití, aby se c. kr. vyšší reální škola v Košicích založila.

Proto následkem dalšího vynešení vysokého ministeria ode dne 11. máje r. b. č. 6236, s počátkem měsíce Oktobra b. r. budou předběžně tři třídy, totiž nižší reálka otevřeny.

Což se s tím poznaménáním v obecnau známost uvozuje, že přijímání žáků před počátkem roku školského bude začato, a spojeno s následujícími výminkami, totiž

1. že každý žák musí rodním vysvědčením dokázati, že aspoň 9 let života svého již přesáhl,

2. také má svědectvím dokázati, že třetí elementární třídu s pochvalou ze všech svých věd odbavil.

Ti pak žáci, jenžto elementární poučování saukromě, čili privatně požívali, povinni jsou svědectva svá, vedle nařízení ode dne 8.-ho marce 1837, č. 2819, a 28. januára 1857, č. 234, od splňomocněných hlavních škol katolických a evanjelických s sebou přinesti.

Mezitím přijmutí žáků do školy této bude také záviseti od jejich zkaušky, jakovou tato vyšší reálka při nich před sebe vezme, vedle kteréžto strany takových žáků, jenžto 4tau anebo 5tau třídu v hlavní škole dokonali, anebo z některé gymnasiální třídy sem překročiti chtějí, má se uložiti, zdali a nakolik do II. aneb do III. třídy mohou přijatti býti.

Poněvadž však do této vyšší reálky co řeč vvučovací má býti německá uvedena: proto ku přijmutí do třídy vyšší vyhledává se na to zvláště pozorovati, zdaliž žák má dostatečnou povědomost předběžných známostí v téže řeči.

Žáci saukromní, čili privatní, a takoví, kteří za dlužší čas ven ze školy postaveni byli, mají se také svědectvím, z ohledu svých mravů, skrz příslušného kněze vydaným, zaopatřiti a vykázati; naposledy pak rodičové, tutorové čili poručníci, mají se slovem anebo písmem osvědčiti, že jejich synové, anebo svěřenci, ústav tento ovšem sobě žádají.

Plat za přijmutí každý žák jedenkrát za všechno bude povinen dva zl. stříbra hned při vkročení zložit; roční pak plat za školu pevně jest uložen na osem zl. stříbra, což každoročně, buď na jeden krát, anebo ve dvou částkách po 4 zl. stříbra, a sice

před uplynutím prvního měsíce v semestru, za oktober a apríl také, ustanovené školské pokladnici oddati, a to tím jistěji, poněvadž žákovi neplatícímu školu navštěvovati nebude dovoleno.

Mezitím veřejní čili publicní školáci mohau se časem státi od školského platu za vyučování osvobozenými, a to sice tehdáž, kdyžby

1. po vyplynutém semestru úplně zodpovídali očekávání, to jest: kdyžby dosahli nejlepší vysvědčení z ohledu své pilnosti, pozorlivosti a dobrého se chování, a kdyžby ve všech vědách svých dokázali takový prospěch, žeby byli uznáni za hodné a dospělé, aby v tom učení svém dále pokračovali;

2. jestliby jak sami školáci, tak i jejich opatrovníci skutečně byli chudí, to jest: jestliby majetek jejich tak byl slabý, žeby jim nebylo možno školský plat, bez nejcitelnější ujmy, oddávati.

Mezitím i takovým žákům, kteří sice nepřináležejí k zámožnějším, ale ani naskrz chudobným, pod podobnými výminkami z polovice školského platu může odpuštěno býti.

Od c. kr. místodržitelského oddílu.

V Košicích dne 15. junia 1858.

Český text je prekladom textu nemeckého, ale svobodným, nie doslovným.

* * *

B)

Statistika Slovákov na starej uhorskej reálke.

Bežný rok ústavnú	Šk. rok	Počet žiakov	Z nich Slovákov	% Slovákov	P o z n á m k a	
1.	1858/9	134*)	10	7.5	Vyuč. jazyk nemecký. *) Z. písaných, tak i ďalej	
2.	58/60	185	14	7.5		
3.	60/1	216	33	15.3		
4.	61/2	189	7	3.7	Vyuč. jazyk maďarský.	
5.	62/3	217	5	2.3		
6.	63/4	194	7	3.6		
7.	64/5	195	2	1.—		
8.	65/6	184	3	1.6		
9.	66/7	189	3	1.6		
10.	67/8	219	1	0.5		
11.	68/9	245	3	1.2		
12.	69/70	319	5	1.6		
13.	1870/1	397	5	1.3		
14.	71/2	501	11	2.1		
15.	72/3	576	10	1.7		
16.	73/4	464	7	1.5		
17.	74/5	416*)	—	—	*) Na konci šk. roku, tak i ďalej.	
18.	75/6	351	—	—	Ustav je 7 triedny, od r. 76/7 8 triedny.	
19.	76/7	283 ¹⁾	141 ¹⁾	50.—	¹⁾ Od tohoto šk. r. statistika udáva počet žiakov podľa ob- covacej reči: medzi Slovámi sú počítaní všetci, kto vedľa iných reči uďali tiež slovenčinu, ako reč, ktorou ho roria.	
20.	77/8	231	111	48.—		
21.	78/9	188	77	41.—		
			Ho- voria slo- ven- sky		Čistí Slo- váci	
22.	1879/80	179	76	42.5	2*)	*) Označení: tót-magyar.
23.	1880/1	181	91	50.—	4	
24.	81/2	159	76	47.8	6	
25.	82/3	186	53	28.5	5	
26.	83/4	202	72	40.6	—	
27.	84/5	236	90	38.1	—	
28.	85/6	231	89	38.4	—	
29.	86/7	237	89	37.5	—	
30.	87/8	267	72	27.—	—	
31.	88/9	271	64	23.6	—	
32.	89/90	246	71	28.9	—	

Bežný rok ústavu	Šk. rok	Počet žiakov	Hovorja slovensky	v %	čísť Slováci	P o z n á m k a	
33.	1890/1*)	248	maď. 44	17.7	2	*) Od tohoto šk. r. statistika udáva: a) Materinský jazyk, podľa neho sú tu uvedení Slováci. b) Kol'ki žiaci hovoria len maďarsky; tí sú tu uvedení.	
34.	91/2	242	30	12.4	5		
35.	92/3	273	46	16.7	3		
36.	93/4	251	51	20.3	1		
37.	94/5	256	90	35.2	2		
38.	95/6	277	49	17.7	2		
39.	96/7	300	73	24.3	1		
40.	97/8	283	85	30.—	2		
41.	98/9	304	98	32.2	2		
42.	99/00	304	113	37.2	1		
			Ho- voria len ma- ďarsky		Slo- váci		
43.	1900/1	296	134	45.3	3		*) Od tohoto šk. r. označuje sa už len mater. reč.
44.	01/2	276	136	49.7	—		
45.	02/3	277	115	41.5	1		
46.	03/4	267	129	48.3	2		
47.	04/5	256	147	57.4	1		
48.	05/6	273	129	47.3	—		
49.	06/7	287	112	39.—	1		
50.	07/8	276	166	60.1	3		
51.	08/9	289	170	58.8	1		
52.	09/10	320	175	54.7	1		
53.	1910/11	312*)	291	93.3	2		
54.	11/12	330	316	95.8	1		
55.	12/13	343	334	97.4	—		
56.	13/14	379	365	96.3	—		
57.	14/15	348	334	96.—	1		
58.	15/16	386	375	97.2	2		
59.	16/17	401	388	96.8	3		
60.	17/18	439	418	95.2	3		
61.	18/19	456	449	98.5	3		

*Drevený kostolík z Kožuchoviec [okres Stropkov],
prenesený do zahrady Východoslovenského muzea v Košiciach.*

Kreslil a do dreva vyrezal Frant. Šesták, žiak VI. triedy.

III.

Výročná zpráva za školský rok 1927-1928.

I. Sbor profesorský.

1. Zmeny.

a) Odišli počiatkom šk. r. 1927/8: Prof. Václav Fotr na čsl. reál. gymn. v Dvoře Králové, zat. prof. Jaromír Zeman koná od 1. októbra 1927 prezenčnú službu vojenskú, výp. prof. Tomáš Pálka, ktorý vyučoval Nb rím. kat. od šk. r. 1921/2, následkom vymenovania vlastného def. prof. toho predmetu.

b) Do sboru nastúpili: prof. Juraj Kováčik z reál. gymn. Šafárikovho v Prešove, súc. menovaný definitívnym profesorom rím. kat. Nb na našom ústave (MŠNO z 12./V. 1927 č. 54886, vyn. ref. MŠNO z 3./VI. 1927 č. 32965), zat. prof. Karol Smoranec z čsl. g. Sládkovičovho v Banskej Bystrici (vyn. ref. MŠNO z 14./IX. 1927 č. 51799), zat. prof. Anton Tuláček z reál. gymn. v Jindřichově Hradci (vyn. ref. MŠNO z 22./IX. 1927 č. 54852), výp. uč. Nb. ev. ref. a e. čbr. Ján Tomašula, ev. farár v Bánovciach n./Ond. (vyn. ref. MŠNO z 22./XII. 1927 č. 74769).

2. Stav sboru a rozdelenie predmetov:

1. Karol Hlavinka, riaditeľ, učil Čs v III₄, Fr v III₄, spolu 8 hod.

2. Alois Dolínek, prof., učil Čs v IV₃, VI₃, N v I₅, III₃, IV₂, VI₂, spolu 18 hod. Nepov. Av I. odd. 2 h. — Triedny VI. tr.

3. Eduard Engelthaler, prof., učil Ch v IV₃, V₃, VI₂, M v II₃, F v III₃, Fr v IV₄, chem. prakt. 4 hod., spolu 22 hod. — Triedny IV. tr. — Správca kabinetu chemického.

4. Vojtech Faměra, prof., učil Čs v II₄, Fr v II₁, V₃, VI₃, VII₃, spolu 17 hod. Nepov. spevu v I. odd. 2 hod. od 15./IV. do 30./VI. — Triedny II. tr. — Správca knihovne profesorskej a zbierky programov.

5. Rudolf Földes, prof., učil M v III₃, VII₃, F v V₂, I. VI₁, VII₁, spolu 18 hod. — Triedny VII. tr. — Správca kabinetu fyzikálneho.

6. Juraj Kováčik, prof., učil Nb rím. kat. v I₂, II₁, III₂, IV₂, V₂, VI₂, VII₂, D v II₂, na uč. ústave Nb v II₂, III₂, IV₂,

od 1. III. na maď. reál. gymn. Čs v VII_b, exhorta, spolu 26 hod.

7. **Dr. Jožo Martinka**, prof., učil P v I₂, II₂, V₂, VI₃, VII₃, Z v V₂, VI₁, M v I₄, Ph v VII₁, spolu 22 hod. Správca kabinetu prírodopisného.

8. **Vojtech Novotný**, prof., učil K v I₁, II₄, III₃, IV₂, V₃, VI₂, VII₂, Kp v I₁, G v IV₃, spolu 24 hod. Správca kabinetu k. esliarskeho.

9. **Samuel Pačenovský**, prof., učil T v I-VII₁₄, Z v I₁, na uč. úst. T v II₁, III₂, IV₂, dievč. v 2 odd. po 2 hod., spolu 26 hod. Správca telocvične.

10. **Karol Šmoranec**, zat. prof., učil D v I₂, III₂, IV₃, V₂, VI₂, VII₃, Z v II₂, III₂, IV₂, N v II₃, spolu 23 hod. — Triedny III. tr. — Správca kabinetu dejepisného a zemepisného.

11. **Čenek Toberný**, prof., učil Čs v I₆, V₄, VII₄, N v V₂, VII₂, spolu 18 hod. — Triedny v I. tr. — Správca knihovne žiakovskej.

12. **Antonín Tuláček**, zat. prof., učil M v IV₄, V₄, VI₄, G v II₁, III₁, V₃, VI₃, VII₂, spolu 24 hod. — Triedny v V. tr. Správca kabinetu geometrického a matematického.

13. **Eduard Nademlýnský**, vedľajší učiteľ spevu, učil 2 hod. v I. odd. do 31./III. 1928.

14. **Ján Tomašula**, výpom. učiteľ, učil Nb. ev. ref. a ev. čbr. v 4 hod. aj žiakov ostatných stredných škôl košických.

15. **Štefan Homola**, ev. a. v. farár,

16. **Pavol Stuliakovič**, gr. kat. kaplán,

17. **Karol Rosenfeld**, izr. rabín.

} boli ustanovení pri r. g. a vyučovali tam spoločne žiakov košických str. škôl príslušných vyznaní.

Školník: František Klanica od 1./I. 1921.

Kurič cez zimu: Jozef Márton.

Výpomocná upratovačka: Ružena Nováčková.

Iné zamestnanie a činnosť členov profesorského sboru.

Riad. K. Hlavinka bol členom kvalifikačnej komisie pre stredné školy na Slovensku, podpredsedom Východoslovenského odboru Ústredného spolku čsl. profesorov, úradujúcim podpredsedom Družstva Východoslovenského nár. divadla, členom kuratoria Župného internátu Dr. Jána Rumanna, predsedom Miestneho združenia skautov, tajomníkom miestneho odboru Kostnickej Jednoty. — Prednášal v Spišskej Novej Vsi v kurze osvetových pracovníkov dňa 11. února O podmienkach úspešnej práce osvetovej a dňa 3. brezána O Masarykovej kritike romantizmu a o jeho realizme. — Dňa 7. brezána mal v Čope slávnostnú prednášku o prez. Masarykovi.

Al. Dolínek učil Čs. na uč. ústave v IV. roč. 6 hod., bol zástupcom reálky v mestskom osvetovom sbore.

Ed. Engelthaler učil na uč. ústave F v II., III. a IV. roč. po 2 hod., bol jednatelom miestneho odboru Alliance française.

Vojt. Faměra učil Čs. na vyš. hospodárskej škole vo IV. roč. 2 hod., bol jednatelom Vých. slov. odboru Ústr. spolku čsl. profesorov. — Vydal Slovenskú mluvnicu a cvičebnicu pre I. a II. triedu slovenských stredných škôl.

Rud. Földes učil na kurze pre prípravu učiteľov k zkuškam učít. spôsobilosti pre mešt. školy z II. a III. odboru fyzike v 2 hod. týžd.

Jur. Kováčik bol prefektom v Župnom internáte.

Dr. Jozef Martinka učil na uč. ústave P v II., III. a IV. roč. po 2 hod., na maď. mešt. šk. Uršulíniiek Čs. v 6 hod., na kurze pre mešt. školy P v 2 týžd. hod. Bol členom výboru miestneho odboru Matice Slovenskej a členom jej literárneho odboru, tajomníkom košického okruhu Spolku profesorov Slovákov, členom výboru mestského osvetového sboru a knihovníkom Župného osv. sväzu, prednášal v populárnom cyklu Mat. Slovenskej a v košickom rozhlase o otázkach zemepisných a národopisných a písal z tohoto oboru drobné články.

Vojt. Novotný bol pedagogickým dozorcom oddielu skautov.

S. Pačenovský učil T v tel. jednote Hakoah, dával hodiny v šermu, sudcoval na šermírskych závodoch.

K. Šmoranec bol pedagogickým dozorcom II. oddielu skautov, prednášal legionárom o teritoriálnych zmenách po svetovej vojne.

Ant. Tuláček učil na kurze pre mešt. školy desk. geom. v 2 hod. týžd.

II. Kronika ústavu.

1. Školský rok 1927/28 nemohli sme zahájiť v obvyklý čas, lebo deň pred 1. septembrom obdržali sme od mestského notárskeho úradu oznámenie, že pre nebezpečie spály počiatok šk. roku sa odkladá na 15. septembra; avšak ani toto dátum nebolo dňom začiatku vyučovania, lebo zátvor všetkých škôl v Košiciach bol predĺžený do 13. októbra.

Preto boly odložené tiež opravné a prijímacie zkušky na 7.—12. októbra. Len reparáty septimanov sa vykonaly 17. septembra a jasenná matúra ústna dňa 21. októbra.

Zo žiakov reálky boli epidemiou stížení dvaja.

13. októbra bol zahajený školský rok, spolu boli ten deň všetci žiaci I.—IV. triedy prehliadnutí úradne vyslaným lekárom Dr. Jindr. Vojáčkom, ktorý konštatoval, že sú všetci zdraví.

14. októbra bolo už pravidelné vyučovanie.

Náhrada zameškanej doby vyučovacej stala sa intenzívnejším postupom vyučovacím bez zkrátenia zákonitých prázdnin, okrem pololetných, ktoré odpadly. Sbor profesorský bol úplný a tešil sa po celý rok nerušenému zdraviu, takže mohlo byť nahradené všetko, čo sa pre epidemiu zanedbalo.

Prvý polrok bol ukončený a výkazy boly rozdané v sobotu 18. února. V pondelok sa zahájil polrok druhý.

V budove reálky bol aj tento rok umiestnený učiteľský ústav s ročníkmi II., III. a IV. Telocvične užíval Sokol v 2 týžd. hod., Orol v 6 hod., Hakoah v 5 hod. večerných. Odpoľudnia od 2—6 hod. malo v telocvični svoje hodiny povinného telocviku tunajšie maďarské reálne gymnázium (12 tried).

2. Významné udalosti: 20. X. v hodinách chemie bolo spomenuté pamiatky veľikého francúzskeho chemika M. Berthelota; 28. X. oslava sviatku slobody; súčasne sa konalo slávnostné otvorenie nového Župného internátu Dr. Jána Rumanna, ktorý poskytuje 200 študentov príjemný, ba vzorný domov a je nehybnou pamiatkou svojho zakladateľa, ktorému bol 30. X. na hrobitove Rozálii odhalený umelecký pomník, práca to sochára Břízu; 31. V. deň sporivosti; zavedené bolo sporenie našej mládeže, peniaze boli ukladané do Rolníckej vzájomnej pokladnice, behom šk. roku uložilo si 41 žiakov 1600 Kč; 7. III. oslava narodenín prezidentových; 28. III. mierová polhodinka v triedach; 4. V. spomienka pamiatky M. R. Štefánika; 18. a 19. V. inspekcia vyučovania v jazyku čsl. riad. Ferd. Píseckým; 26.—28. V. študentské jubilejné slávnosti. Dňa 26. V. bola akadémia v Schalkházovej dvorane, kde okrem spevných a hudobných čísel zahrali študenti košických stredných škôl dramatický výjav *Ú s v i t*, zo života košických študentov z roku 1848, ktorý k tejto slávnosti napísala prof. Dr. M. Oravcová. Dňa 28. V. boli športové slávnosti v Gajdových kúpeľoch, kam sa študentstvo odobralo v slávnostnom sprievode, ktorý ulice mesta naplnil radostnou náladou z utešeného rozvoja novej slovenskej študentskej generácie. Po prostných a ľahko-atletických cvikoch a hrách shromáždilo sa cvičiace študentstvo pod svojimi zástavami a štandardami pred hlavnou tribúnou a ústami žiaka VI. tr. reál. gymnázia složilo tento sľub vernosti republike:

Jubileum desaťročného jestvovania československej republiky, samostatného a neodvislého štátu Čechov a Slovákov, vyvoláva v srdciach všetkých príslušníkov štátotvorného národa city radosti z nabytej slobody, vďačnosti k Najvyššiemu riaditeľovi svetov a národov a neochvejnej dôvery v budúcnosť nášho štátu.

Tieto city radosti, vďačnosti a dôvery rozochvievajú v jubilejnom roku tým viac srdcia naše, českoslov. študujúcej mládeže.

Nikto necíti hlbšie ako my šťastie a požehnanie národnej slobody, ktorá umožňuje, aby sme rástli v prirodzenom a jedine zdravom ovzduší národnej vzdelanosti a kultúry, aby sme poznávali duchovné korene, z ktorých naša kultúra rastie, a aby sme namerili svoje usilovanie tam, kam nám ukazujú naši národní veštcia a vodcovia.

Jako naši veľkí predkovia chceme aj my, východoslovenskí študenti, najmladšia, už celkom na slobode vyrastlá generácia, rásť ako živá ratolesť jednotného národa československého, živená veľkými tradíciami lásky k pravde, ľudstvu a slobode v duchu čistého učenia kresťanského, v snášanlivosti ku všetkým našim druhom a budúcim spoluobčanom druhých národností a vierovyznaní.

Sme si vedomí, že jako stará Sparta cítila sa bezpečnou len za hradbami živých tiel svojich otužilých občanov, tak aj naša československá republika bude sa cítiť bezpečnou, iba keď bude pevne zakotvená v srdciach a obranných pažiach svojich občanov.

Preto sľubujem Vám, pán župan, jako najvyššiemu zástupcovi nášho štátu v metropoli východného Slovenska v deň zahájenia jubilejných slávností študentských v mene všetkého východoslovenského študentstva, že chceme vernosť k československej republike nosiť po celý svoj život v srdciach ako svätý a neuhasiteľný oheň, že chceme slúžiť národu a štátu v duchu našich veľkých národných tradícií, v duchu lásky k pravde, spravodlivosti a pravej kresťanskej slobode, že k tejto službe chceme cvičiť svojho ducha i tužiť svoje paže. Tak nám Boh pomáhaj!

Tento sľub prjal v zastúpení neprítomného župana Dr. Juraja Slávika, ktorý sprevádzal Scota Viatora po Slovensku, radca pol. správy Dr. M. Vrchovina.

Dňa 25. V. venovali sme smútočnú triznu veľkému slovenskému realistovi Martinovi Kukučínovi, ktorý zomrel 21. V. v bratskej Jugoslávii. Smútočnú reč predniesol prof. Al. Dolínek, sbory spievali chovanci učiteľského ústavu.

Dňa 2.—5. VI. hostilo naše mesto vzácneho hosťa, prof. Setona Watsona z Londýna, ktorý svojim spisovateľským menom *Scotus Viator* (Skotský pútnik) sa preslávil jako oduševnený bojovník za slobodu malých národov, najmä Slovákov. Dňa 2. VI. o 5. hod. mali sme ho privítať, ale automobilová nehoda ho zdržala, takže prišiel do Košíc len v noci. Mohli sme sa tedy s ním už len rozlúčiť dňa 5. VI. Scotus Viator vyslovil v svojich prejavoch radosť z všeobecného pokroku, ktorý Slovensko za desať rokov svojej slobody urobilo a vrele doporučal Slovákom, aby vytrvali v jednote a svornej spolupráci s bratmi Čechmi a tak si zaistili svoj národný vývin.

Dňa 8. a 9. VI. boly riaditeľské voľné dni; 25 žiakov za vedenia prof. Al. Dolínka navštívilo jubilejnú výstavu v Brne. 18.—20. VI. maturitné zkušky; 28. VI. zakončenie školského roku.

3. Zkúšky dospelosti. V podzimnej lehote r. 1927 konaly sa 21. sept. pod predsedníctvom riaditeľa reálky. Z troch kandidátov jeden žiak a jeden externista boli aprobovaní väčšinou hlasov, jeden žiak bol reprobovaný na pol roka. V letej lehote boly písomné dňa 21., 22. a 23. mája. Ústne sa konaly dňa 18., 19. a 20. června 1928 a predsedal im riaditeľ dievč. ref. r. gymn. v Bratislave Juraj Nerád. Prihlásilo sa k nim: 20 žiakov a 2 žiačky VII. triedy, 1 privatista, 1 externista. Výsledok: 1 s vyznamenaním, 7 žiakov a 1 žiačka dospeli všetkými hlasy, 6 žiakov a 1 žiačka dospeli väčšinou hlasov, 3 žiaci reprobovaní na pol roka, 1 privatista reprobovaný na rok, externista medzi ústnou zkuškou odstúpil.

Aprobovaní abiturienti a abiturientky ohlásili túto voľbu povolania: technika 4, vys. škola obchodná 2, vys. škola ba-

níčka 1, pošta 3 (1 žiak, 2 žiačky), obvodné notárstvo 2, železnica 2, voj. pilot 1, obchod 1.

4. Samovzdelávajúci krúžok L'ud. Štúra konal pravidelne vzdelávajúce a spolkové schôdzky; na verejnosť vystúpil priateľským večierkom dňa 18. února s programom dramatickým, (Čechov, Medveď námluvčím) hudobným a recitačným. Čistý výnos Kč 1330,60 venoval podporov. fondu reálky.

5. Telesnej výchove mohla sa v tomto šk. r. venovať znova plná pozornosť. Telesná vyspelosť a výkonnosť žiakov bola meraná v októbri, vo februári a začiatkom júna.

Dňa 28. mája 1928 usporiadané boli športovné slávnosti pre východoslovenské študentstvo. Tieto slávnosti boli usporiadané na oslavu 10. výročia trvania republiky východoslovenským odborom Ústredného spolku čl. profesorov so sdruženými odborovými korporáciami.

Žiaci nášho ústavu sa ich zúčastnili:

1.) V sprievode všetci. 2.) Žiaci IV., V., VI. a VII. tr. cvičili prostné. 3.) Žiaci III. tr. previedli hry. 4.) Žiaci z vyšších tried previedli ukážky z ľahkej atletiky. 5.) Žiaci VII. tr. hrali volley-ball so žiakmi VIII. tr. reál. gymnázia v Košiciach a 6.) Dvaja žiaci sa zúčastnili tenisových závodov.

Hry v letnom období boli zahájené 1. mája; hralo sa vo stredu odp. na cvičišti vojenskom a sokolskom, za vedenia profesora telocviku a profesorov sboru. Zúčastnilo sa ich z I.—IV. triedy priemerne 65 žiakov (45,8%), z V.—VII. triedy 45 žiakov (70,3%).

Sportové cviky.

Trieda	Plávalie	Brusli	Sankovali	Lžovali	Korčuľovali (mimo školy)	Hádzali	Volley ball	Tennis	Atletika pestovali	Semovali	Na kole jazdili	Skutovali	Na koni jazdili	V Sokole cvičili	V Orle cvičili	V Hátoch cvičili	V Sport. kluboch cvičili	Oslabení od telocviku
I.	16	23	34	2	27	21	9	—	—	—	12	7	13	5	1	1	4	—
II.	19	28	29	2	16	18	16	—	—	—	18	6	3	1	1	—	1	—
III.	26	27	38	3	21	15	39	1	6	1	27	7	6	4	1	—	3	1
IV.	33	33	39	6	28	12	39	1	3	2	25	14	6	6	—	—	2	—
V.	16	13	23	9	13	5	22	2	4	—	17	3	2	4	—	—	3	1
VI.	13	17	14	4	4	17	17	—	6	—	15	3	—	3	—	2	4	3
VII.	17	20	22	15	5	5	7	2	7	1	18	1	1	9	—	—	3	—
Spolu:	140	161	199	41	114	93	149	6	26	4	132	41	31	32	3	3	20	5
V %.	68,3	78,5	97,1	20	55,6	45,4	72,7	2,9	12,7	1,9	63,4	20	15,1	15,6	1,5	1,5	9,8	2,4

6. Vychádzky. Vychádzok bolo vykonaných 24 (I. tr. 4, II.—2, III.—3, IV.—3, V.—3, VI.—6, VII.—3); prírodopisné 4, vlastivedné v Košiciach a okolí 4, do továrni 5, do telef. centrály 1, na košické nádražie 1, výletov jednodenných 5, 3 denných 1 (Dobšina), 5 denných 1 (Do Brna na výstavu; 25 žiakov za vedenia prof. A. Dolínka).

III. Sbíerky učebných pomôcok.

Príjem 6593·55 Kč, vydanie 4935·- Kč, zvyšok 1658·55 Kč
Hry: príjem 3027·- Kč, vyd. 1446·50 Kč, zvyš. 1580·50 Kč

Rozdelenie dotácie a stav sbierok.

K a b i n e t	Užitá dotácia		Prírastok		Stav koncom šk. roku	
	Kč	h	čísel	kusov	čísel	kusov
1. Knihovňa profesorská	768	50	49	59	3315	7501
2. „ žiakovská .	883	30	76	117	1263	1503
3. Kabinet DZ	439	—	9	9	201	2151
4. „ F	304	70	4	5	927	3723
5. „ Ch	563	20	49	312	676	1536
6. „ Mg	234	90	2	2	199	330
7. „ F	1569	90	27	37	583	956
8. „ K	312	20	4	4	226	680*)
9. „ ručných prác	—	—	—	—	5	9
10. „ Sp	—	—	—	—	17	20
11. Sbíerka výroč. zpráv	—	—	—	287	—	1907
12. Telocvičné náradie .	949	—	2	10	109	545
13. Herné náradie	497	50	2	4		

IV. Podpory a štipendiá.

a) **Prehľad základn a štipendií** je uverejnený v zpráve za šk. r. 1924/5. Úroky byly pripísané. Inej zmeny nebolo; základny dosiaľ nie sú obnovené.

b) **Štátna podpora** na rok 1928 v sume 500 Kč bola udelená Jozefovi Božovskému, žiakovi IV. triedy. — Z Pálffyovskej základny dostali podpory po 700 Kč Michal Skorodenský zo IV. tr., Ján Molnár z V. tr. a Alexander Grün z VI. triedy.

c) **Podporovací fond reálky.** — Príjmy: zvyšok z r. 1926/27: Kč 176.57. Úroky bývalých uhorských rient: 6847.99 Kč, čistý zisk večierku krúžku L'ud. Štúra 1330.60, od Vlčkovho spolku 2000.—, iné príjmy 813.55, spolu 11.168.71.—. Výdavky: na pod-

*) Úbytok vyradením na základe výnosu referátu MŠNO v Bratislave čís. 75.166 II ai 1927. 18 čísel 207 kusov.

poru žiakov 1083,55, na úhradu lombardnej dlžoby 1246.—, spolu 2329,55, zvyšok k 1. VI. 28.: Kč 8839,16. Zo zvyšku bolo kúpené 5000 Kč nom. 6% zástavných listov Českej hypotečnej banky.

d) Ďalšie podpory:

1. V župnom internáte Dr. Jána Rumanna bolo koncom šk. r. 20 žiakov (dvaja vystúpili). Štátnu slávu mali: 2 žiaci po 75% plného poplatku, 3 žiaci po 25%. — Župnú slávu mali: úplne zdarma 2, slávu 150 Kč mali 2 (jeden len za 5 mes.), 200 Kč slávy mal jeden, 150 Kč traja, 100 Kč jeden. Plný poplatok platili 11.

2. Vlčkov spolok venoval našim žiakom podpôr 5500 Kč na stravovanie.

3. Ošafovanie. Ministerstvo školstva venovalo na ošatenie chudobných žiakov 900 Kč, Čsl. Červený kríž 19 párov topánok.

4. Knižnica pre chudobných žiakov mala 502 kníh.

Podakovanie.

Riadiťelstvo ďakuje všetkým dobrodincom ústavu za podpory žiakom poskytnuté a prosí, aby aj v budúcnosti svoju priazeň nášmu ústavu zachovali.

V. Statistika žiakov.

	Trieda							Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
a) Počet.								
Koncom šk. roku 1926—27	26	40	37	34	21	23	20 ¹	201 ¹
Počiatkom šk. roku 1927—28	37	32	39	39 ²	24	18	22 ¹	211 ²
Behom šk. roku vstúpili	—	—	1	—	—	—	—	1
Spolu tedy prijatých	37	32	40	39 ²	24	18	22 ¹	212 ³
Z nich: tunajších, ktorí postúpili	—	23	34	31	16	18	22	144
tunajších, ktorí opakujú	—	3	1	3 ¹	2	—	—	9 ¹
cudzích, ktorí postúpili	37	5	4	1 ¹	5	—	— ¹	52 ²
cudzích, ktorí opakujú	—	1	1	4	1	—	—	7
Behom šk. roku vystúpili	3	2	1	—	1	—	—	7
Zostalo koncom šk. roku	34	30	39	39 ²	23	18	22 ¹	205 ²
V tom jest: žiakov riadnych	30	29	39	39	22	18	20	197
žiačok riadnych	4	1	—	—	1	—	2	8
privatistov	—	—	—	2	—	—	1	3
žiakov mimoriadnych	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Rodište.								
Košice	9	7	9	13	3	3	1	45
Slovensko	12	13	14	10 ²	10	5	5	69 ²
Čechy	5	2	4	5	4	4	8 ¹	32
Morava a Sliezske	—	4	4	3	3	1	2	17
Podkarpatská Rus	—	—	1	—	—	—	—	1
Cudzina	8	4	7	8	3	5	6	41
c) Bydlíšte.								
V Košiciach u rodičov	24	21	27	25	10	13	18	138
V Košiciach v internátoch	2	5	6	5	6	—	1	25
V Košiciach na byte	3	1	2	5	2	3	2	18
Dochádzajú pešky lebo vlakom	5	3	4	4	5	2	1	24
Privatisti	—	—	—	2	—	—	1	3
d) Štátna príslušnosť.								
Československá republika	33	30	39	38 ²	22	18	21 ¹	201 ²
Cudzina	1	—	—	2	1	—	1	5
e) Reč materinská								
Československá	28	23	33	32 ²	18	11	20 ¹	165 ³
Ruská	—	—	—	—	1	2	1	4
Srbská	—	—	—	1	—	—	—	1
Nemecká	3	3	2	1	3	1	—	13
Maďarská	3	4	4	5	1	4	1	22
f) Vyznanie náboženské.								
Rímsko-katolícke	24	20	21	24 ²	17	4	14	124 ²
Grécko-katolícke	1	2	3	4	—	4	—	14
Evanjelické a. v.	1	3	4	1	1	1	2	13
Evanjelické ref.	1	1	2	1	—	—	—	5
Evanjelické čs. br.	1	1	—	1	1	1	1	6
Československé	1	—	1	3	—	1	2	8
Pravoslavné	1	—	1	1	1	—	1	5
Izraelské	4	3	3	4	2	6	1	23
Bez vyznania	—	—	4	—	1	1	1 ¹	7 ¹

	Trieda							Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
g) Vek:								
Dňa 30. června 1928 boli:								
10 roční	2	—	—	—	—	—	—	2
11 "	17	—	—	—	—	—	—	17
12 "	7	10	—	—	—	—	—	17
13 "	6	16	18	7	—	—	—	47
14 "	2	2	14	7	—	—	—	25
15 "	—	1	3	13	10	3	—	30
16 "	—	1	3	10 ¹	6	6	—	26 ¹
17 "	—	—	—	—	4	3	8	15
18 "	—	—	—	2	3	5	7	17
19 "	—	—	—	—	—	—	4	4
20 "	—	—	1	—	—	1	3	5 ¹
starší	—	—	—	—	—	—	—	—
h) Zamestnanie rodičov.								
rolníci	2	1	3	2	2	1	—	11
veľkostatkári	—	—	—	—	—	—	—	—
remeselníci	2	3	—	5 ¹	1	3	2	16 ¹
obchodníci	3	2	2	3	1	—	—	11
továrníci a kapitalisti	—	—	—	—	—	—	—	—
robotníci	—	1	7	4 ¹	4	1	—	17 ¹
úradníci a zamestnanci	26	20	25	18	15	12	18	134
svob. povol. (lekári, stavit. a p.)	1	—	2	4	—	1	2	10
iní	—	3	—	3	—	—	—	6 ¹
i) Nepovinné predmety.								
Jazyk nemecký	34	30	39	34	23	17	14	191
Jazyk anglický	—	—	—	—	2	10	1	13
Spev	10	8	7	—	—	—	—	25
Chemické praktikum	—	—	—	—	9	8	1	18
j) Flaty žiakov.								
Celé školné platili v I. polroku	1	5	5	9 ²	4	3	2 ¹	29 ³
Polov. školné platili v I. polroku	2	1	—	—	—	—	2	5
Celé školné platili v II. polroku	1	6	5	9 ²	5	6	6 ¹	38 ³
Polov. školné platili v II. polroku	2	1	—	—	—	—	1	4
Školné činilo	800	2400	2000	4400	1800	1800	2300	15 500
Prijímacie taxy činily	740	120	100	160	160	—	20	1300
Príspevky na uč. pomôcky činily	670	590	750	730	400	320	450	3910
Príspevky na hry činily	201	177	225	219	120	96	135	1173
Taxy za duplikáty	—	30	30	30	30	—	60	180
k) Klasifikácia.								
a) Dodatok k šk. r. 1926—7.								
Pri opravnej zkuške obstáli	1	4	6	6	2	1	2	22
Pri opravnej zkuške neobstáli	—	—	1	1	1	—	—	3
K opravnej zkuške sa nedostavili	—	—	—	—	—	1	1	2
Pri doplnov. zkuške obstáli	—	—	—	1	—	—	—	1
Pri doplnov. zkuške neobstáli	—	—	—	—	—	—	—	—
K doplnov. zkuške sa nedostavili	—	—	—	—	—	—	—	—

	T r i e d a							Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
Celk. výsledok v šk. r. 1926—7.								
Výborne spôsobilí	4	1	3	3	5	1	3	20
Spôsobilí	20	37	32	26	14	20	16 ¹	165 ¹
Nespôsobilí	2	2	2	5	2	2	1	16
Neklasifikovani	—	—	—	—	—	—	—	—
1) Koncom šk. r. 1927—8.								
Výborne spôsobilí	6	3	2	2	2	3	1	19
Spôsobilí	24	21	35	32	17	9	18 ¹	156 ¹
Opravné zkúšky	—	3	—	1	2	3	2	11
Nespôsobilí	4	3	1	3 ²	1	2 ¹	—	14 ³
Neklasifikovani	—	—	1	1	—	—	1	3
Spolu	34	30	39	39 ²	22	17 ¹	22 ¹	203 ⁴

VI. Soznam žiakov.

Prvé miesto značí rodište, druhé bydlisko rodičov; kde je udané iba jedno meno, značí i rodište i bydlisko, kde niet udaného miestneho mena, rozumejú sa Košice (tiež pod zkratkou K); * = na konci šk. roku výborne spôsobilí, () = vystúpil behom šk. roku.

I. trieda. (37 — 3 = 34).

1. Beneš Emil, Buzinka.	18. *Kreisslová Maria, Praha—Vršovice, K.
2. Bobal Michal, Kecer-Košolany, Kecer-Pekľany.	19. Kryl Václav, Klatovy, Chust.
3. Brož Rudolf, Viedeň, K.	20. Kubovčík Štefan, Lipt. Sv. Mikuláš, K.
4. Dolhay Michal, K.	21. Lefkovič Alexander, Vyš. Tejkeš.
5. Dombrády Ladislav, Gompospuszta.	22. *Mravec Dezider, K.
6. Dudrik Jozef, Gyňov.	23. Nemčík František, K.
7. *Freilich Ignác, Budapešť, K.	24. Novotný Jozef, Tormoš, Čečejovce
8. Friedhaber Herman, Nowy Sącz, K.	25. *Pecháček Jozef, Mladá Boleslav, K.
9. Futáš Vojtech, K.	26. Pokorný Rajmund, Mezimostí, K.
10. Genda Ladislav, Machalovce, K.	27. Příbyl Václav, Stolac, SHS., K.
11. Huštáty Ján, Koš. Nová Ves, K.	28. (Reis Ondrej, K.)
12. Jančo Alexander, K.	29. (Stechler František, K.)
13. Kanderál Vladislav, Debica, K.	30. (Ščerbák Michal, Haniska).
14. Kitzbichler František, K.	31. Toegelová Irena, Zagreb, K.
15. Klačan Jozef, K.	32. Tóth Alexander, Vrútky, K.
16. Korínková Katarína, Budapešť, K.	
17. *Kostková Maria, Benešov, K.	

33. Tréza Štefan, K.
34. Ulicay Ján, Smolník.
35. Vajcík Jozef, Bohdanovce.

36. Veréb Ján, Ždaňa.
37. *Zajíc Vladislav, Černorečenskaja, K.

Trieda II. (32 — 2 = 30).

1. *Andres Juraj, Mostar, K. 2. Dénes Mikuláš. 3. Dörner Tibor, Vrútky, K. 4. Feřtek Jaroslav, Plzeň, K. 5. (Gazda Jozef, Kuzmice). 6. Heller Vilém, Břeclava, K. 7. Herzová Ella, Žipov, Nem. Jakoboviany. 8. Hruban Otto, Bruck n. Murou, K. 9. Hvizdoš František. 10. *Kolomazník Jozef, Roudnice, K. 11. Kreibik Jozef, Zlatá Ida, K. 12. Lasák Ladislav, Banská Štiavnica, K. 13. *Mandát Michal, Obrány u Brna, Poproč. 14. Mikláš Ján, Mokrance. 15. Mócik Andrej, Kremnica.	16. Nentvich Jindrich, Napajedla, K. 17. Pešek Ján, Viedeň, K. 18. Potemry Štefan. 19. Reško Dionýz, Kežmarok, K. 20. Sedlák Ján, Michalovce, K. 21. Scharmann Alexander. 22. Schubert Jindrich, K. 23. Skorodenský Viktor, Belža. 24. Spangel Ernest, Slovenská L'upča, Zlatá Ida. 25. (Sušniak Anton.) 26. Teplý Jaroslav, Budapešť, Barca. 27. Tóth Vojtech, Vrútky, K. 28. Tudós Tibor. 29. Turňanský Ladislav, Mokrance. 30. Vajcík Ján, Pruské, Dolní Caj. 31. Wolf Artur. 32. Zopf Mikuláš.

III. trieda. (39 + 1 — 1 = 39).

1. Barvínek Ladislav, Loštice, Morava, Barca. 2. Bodon Ján, Prešov, K. 3. Demko Bartolomej, Ždaňa. 4. Dovín Vojtech, Viedeň, K. 5. *Drábek František, Budapešť, K. 6. Dubinský Juraj, Beniakovce. 7. *Freilich Salamon Marmaroš. Siohoť, K. 8. Friedmann Ondrej, K. 9. Gyarmathy Dezider, K. 10. Gyarmathy Gabriel, K. 11. Háber Elemír, Poľov, Čečejevce. 12. Haša Miloslav, Trnava, K. 13. Hlobil Bohumil, Soběchleby, Morava, K. 14. Iványi Koloman, Barkašovce, Spišské Vlchy. 15. Jayornický Gejza, Chrástné. 16. Jiřík Jozef, Lobzy, Čechy, K. 17. Jobbágy Imrich, Gyňov, K. 18. Kocián Jindrich, Golčův Jeníkov, Čechy, K. 19. Kováč Bartolomej, K. 20. Krajník František, Štitník, K. 21. Kuchta Michal, Hačava, Štelbach.	22. Lach, Ján, Malá Franková. 23. Lipták Jozef, K. 24. Majerčiak Gabriel, Zázrivá, K. 25. Malík Otakar, Drahotuše, Morava, K. 26. Petrvalský Gejza, K. 27. Plačintár Ernest, K. 28. Pokorný Vladislav, Stanislavov, Poľsko, K. 29. Prokop Jozef, Dobož, Jugoslávia, K. 30. Schuster Jozef, Horná Kamenice, Čechy, K. 31. Sokolovič Ján, Ťahanovce. 32. Stern Alexander, Oružín, K. 33. Šulc Otakar, Viedeň, K. 34. Šváb Karol, Slatina, Čechy, Berehovo. 35. Švancar Antonín, K. 36. Tóth Štefan, Mokrance, Moldava. 37. Urban Jozef, Kysak. 38. Zajíc Rostislav, Krasnojarsk, Sibir, K. 39. (Zatloukal Stanislav, Přerov, K.) 40. Foukal Jozef, Beroun, Kladno.

IV. trieda (39²).

1. Berzeviczy Koloman, K. 2. *Božovský Jozef, Praha, Č. 3. Bureš František, Klatovy, K. 4. Buzna Karol. 5. Čajka Arnošt.	6. Dombrády Juraj, Tarcal, Maď., Gombospusztu u Vel. Idy. 7. Fiala Alois, Stanislavov, Poľsko, K. 8. Filčák Ladislav, Zlatá Idka.

9. Fričovský L'udovít.	27. Rajčević Ján, Dugnačka, Rum., Čop.
10. Friedmann Ladislav, Vranov.	28. Richter Otto, Bzenec, Mor., K.
11. Frištyk Ján, Háršak.	29. Ristvey Tibor.
12. Gross Juraj.	30. Sedláček Antonín, Bělidla u Olomouce, K.
13. Hanika Julius, Čejč, K.	31. Seemann Ján, Vyš. Šebeš.
14. Jakubovič Max, Zdaňa.	32. Skalský Alexander, Stryj, Poľsko, K.
15. Kollár Augustín, Miškovec, K.	33. *Skorodenský Michal, Belža.
16. Kopečný Richard, Kladnje, Bosna, K.	34. Souček František, Klatovy, Č., Hust.
17. Križo Ján.	35. Štoľko Leo, Vehec.
18. Kutník Jozef, Zlatá Idka.	36. Tereba Jozef, Viedeň, Rak., K.
19. Lendel Ladislav, Ovčiarско.	37. Tordai Ladislav.
20. Lipai Alexander.	38. Uchytíl Emil, Baldov, Č., Bardejov.
21. Madarassi Andrej, Lubochňa, Prešov.	39. Vaško Eugen.
22. Novosel Juraj, Cetinje, SHS., K.	40. Cicmann Štefan, Opina, priv.
23. Ondruš Kornel.	41. Jacko Ján, Zlatá Idka, priv.
24. Peterfreund Tibor.	
25. Pišek František, Pardubice, K.	
26. Pivovarč Ladislav, Chyžná Voda, Košické Hámry.	

V. trieda. (24 — 2 = 22).

1. Bílek Karel, Hodonín, K.	14. Malá Maria, Kostelec n./O., Kysak.
2. Bláha Ján, Hloubětín, K.	15. *Miasnikov Gennadij, Leningrad, K.
3. Borůvka Václav, Praha, K.	16. Molnár Ján, Zlatá Ida.
4. *Hanika Robert, Čejč, Mor., K.	17. Schnek Tibor, Stará Lubovňa, K.
5. Hirkala Andrej, Kučín.	18. Stein Juraj, Lipt. Sv. Mikuláš, K.
6. Kabina Leo, Veľká Lovča.	19. Sturmayer Ján, Mošovce.
7. Kišťaluši Ladislav, Oravská Polhora, Kuzmice.	20. Ščerbák Štefan, Haniska.
8. Kraľovanský Edmund, K.	21. (Štoľko Vojtech, Čemerné.)
9. Kubín Robert, K.	22. Šuver Štefan, Mokrance.
10. Kulisevič Jozef, K.	23. (Tienes August, Alsógáld (Rumunsko), Turč. Sklenô.)
11. Letko Justín, Kys. Nové Mesto.	24. Toegel Robert, Sušina-Gjurgjenovac (S. H. S.), K.
12. Levý Adolf, Praha, Bardejov.	
13. Ludík Rudolf, Radvanice—Prosenice, K.	

VI. trieda. (18).

1. Bodnár Štefan.	10. Lengyel Jozef, Koš. Nová Ves, Veľ. Kapušany.
2. Fejér Karol, Kluž, Rumunsko, K.	11. Pivovarník Ján, Obyšovce.
3. Gross Juraj.	12. Rubinstein Vojtech, Drinov, K.
4. *Grün Alexander, Čemerné u Vranova, Nižní Hrušov.	13. Skalskyj Vladimír, Strvj, Poľsko, K.
5. Grün Jozef, Čemerné u Vranova, N. Hrušov.	14. Svozil Svatopluk, Dolany, Morava, K.
6. *Kaboš Ondrej, Pátkostolov, Maď., K.	15. Šafránek Karol, Praha, K.
7. Kačeniak Juraj.	16. *Šesták František, Stříbřec, Č.
8. Kratochvíl Emil, Livno, SHS., K.	17. Schön Eduard, Praha, K.
9. Lastoveckyj Evžen, Waszkovce, Rumunsko, K.	18. Vůjta Václav, Újezd, Č., K.

VII. trieda. (22').

1. Arnoštová Jarmila, Viedeň, K.	3. Böhm Emanuel, Vrútky, K.
2. Bartoš Václav, Praha—Smíchov, K.	4. Heller Zdenek, Zablotów (Poľsko), K.

5. Hlobil Stanislav, Soběchleby, K.	15. Kubička Ján, Holušice, K, priv.
6. Hynková Ludmila, Bos. Brod (SHS), K.	16. Kusý Julius, Nemecká Lúpča, K.
7. Janek Svatopluk, Třebíč, K.	17. *Miasnikov Valentin, Leningrad, (Rusko), K.
8. Jancušek Jaroslav, Lom, Č., K.	18. Mottl Jindrich, Nymburk, K.
9. Jelen Ján, Radzimín (Poľsko), K.	19. Pálmai Vojtech, Bohdanovce, Niž. ní Čaj.
10. Jelinek Miloš, Klatovy, K.	20. Petráň Bohumil, Praha, K.
11. Kišiday Juraj, Košická Belá.	21. Sláma Jaroslav, Praha, K.
12. Kohn Vojtech.	22. Suchý Ervín, Praha, Bratislava.
13. Koreň Ferdinand, Spíšská Nová Ves.	23. Wuczowski Otmar, Děčín n. L., Košice.
14. Kratochvíl Ján, Livno (SHS), K.	

VII. Návestie pre školský rok 1928-29.

1. **Zápis a prijímacie zkúšky žiakov do I. tr.** konajú sa len pred prázdninami dňa 28. a 30. června (júna) od 8.—10. hod. predpoludním.

2. **Zápis do vyšších tried** koná sa vo štvrtok, 28. júna 1928 v príslušných triedach. Prijímacie zkúšky do vyšších tried konajú sa 2. a 3. júla. Žiaci, ktorí zo závažných dôvodov nemôžu sa podrobiť prijímacej zkúške pred prázdninami, môžu si podať u riaditeľstva ústavu žiadosť, aby boli k tejto zkúške pripustení po prázdninách. Tieto žiadosti (kolkované 5 Kč) treba predložiť riaditeľstvu najneskôr **do 10. júla**. Zkúšky prijímacie po prázdninách sa odbavia 1. septembra.

Opravné a dodatočné zkúšky do vyšších tried konajú sa 1. septembra o 8. hod. predpoludním. K zkúške je treba prihlásiť sa osobne u riaditeľa ústavu.

3. **Platy žiakov:** a) Za prijatie do strednej školy platí každý nový žiak prijímací poplatok 20 Kč, ďalej príspevok na učebné pomôcky 20 Kč a na telocvičné hry 6 Kč. Žiaci, ktorí boli už lašského roku žiakmi tohoto ústavu, prijímací poplatok neplatia. Žiaci úplne nemaetní môžu byť profesorským sborom osvobození od polovice príspevku na učebné pomôcky a na telocvičné hry, keď si o to pri zápise podajú odôvodnenú žiadosť.

b) **Školné** činí 200 Kč za polrok a treba ho zaplatiť do 30. septembra. Chudobní žiaci s dobrým prospechom a dobrými mravami sa oslobodzujú, keď o to žiadajú.

4. **Podpory.** Žiaci chudobní, mravní a pilní môžu dostať podporu stravou, odevom, obuvou, učebnými knihami a inými prostriedkami. Žiadosti o podpory je treba predostrieť už pri zápise triednym profesorom, rovnako aj za prijatie do internátu.

VIII. Učebnice na školský rok 1928-29.

Upozornenie! — Žiaci sa upozorňujú, aby si kupovali ien vydania v tomto sozname vyznačené, lebo iné vydania sú z vyučovania vylúčené. Všetky knihy musia byť v dobrom stave, buď viazané alebo brožované a čisté. Knihy, ktoré týmto podmienkam nevyhovujú, nebudú sa smieť užívať.

I. trieda.

	Cena	
	viaz.	neviaz.
Malý katechizmus pre katolícké dievky. Vyd. z r. 1927. Spolok sv. Vojtecha.	11.—	8.—
A 1 b. Pražák, Čítanka pre I. tr. slovenských str. škôl. Státne nakladateľstvo. Vyd. 2.	17.50	—
Vojt. Faměra, Slovenská mluvnica a učebnica pre I. a II. tr. str. šk. Unie, Praha. Vyd. 1.	21.50	19.—
K. Hlavinka, Stručné dejiny národa českoslov. Unie, Praha, Vyd. 3.	12.50	10.—
St. Nikola u, Učebnica zemepisu pre I. tr. Profesorské nakladateľstvo, Praha. Vyd. 1.	14.40	12.—
Polívka—Klíma, Živočíchopis, Promberger, Olomouc. Vyd. 1.	—	22.—
Polívka—Klíma, Rastlinopis. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	20.—
Červenka—Bučan, Arithmetika pre I. tr. Jednota čsl. mat. a fyzikov, Praha. Vyd. 2.	—	8.80
V. Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre I. tr. Profesorské nakl. Praha. Vyd. 1.	11.—	8.60

II. trieda.

Ant. Šalát, Dejepis biblický pre mešť. a stredné školy. Lev, Ružomberok. Vyd. 3.	12.—	10.—
A 1 b. Pražák, Čítanka pre II. tr. slovenských str. škôl. St. nakladateľstvo. Vyd. 2.	17.50	—
Vojt. Faměra, Slov. mluvnica a cvičebnica pre I. a II. tr. str. šk. Unie, Praha. Vyd. 1.	21.50	19.—
Pover.—Vojtišek—Suchý, Učebnica jazyka francúzskeho. I. diel. Unie, Praha. Vyd. 2.	12.50	10.—
Joz. Pešek, Z domova a cudziny. II. diel. Prof. naklad. a knihkup. Praha. Vyd. 1.	12.20	10.—
Balcar—Kameníček, Dějepisný atlas. A. Neubert, Praha.	60.—	—
Nikola u—Ondruš, Učebnica zemepisu pre II. tr. stredných škôl. Prof. naklad. a knihkup., Praha. Vyd. 1.	13.20	10.80
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha. Vyd. 4.	100.—	—

Polívka—Klíma, Živočichopis. R. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	22.—
Polívka—Klíma, Rastlínopis. R. Promberger, Olomouc. Vyd. 2.	—	20.—
Červenka—Bučan, Aritmetika II. Jednota čsl. mat. a fyz. Vyd. 1. a 2.	—	7.80
Valouch—Murgaš, Meroveda. Jednota čsl. mat. a fyz. Vyd. 1.	25.—	—
V. Bláha, Cvičebnica jazyka nemeckého pre II. tr. str. škól. Prof. nakl., Praha. Vyd. 1.	14.50	12.—

III. trieda.

Dr. E. Filkorn, Rk. obradoslovie pre stredné a mešt. školy. 4. vyd. Nakladat. Dr. A. Filkorn, Tlač »Unia« v Bratislave.	13.—	8.—
A. Pražák, Čítanka pre III. tr. 2. vyd. Stát. nakl.	26.60	—
J. Damborský, Slovenská mluvnica, 4. vyd., Š. Huszár, Nitra.	—	24.—
Pover—Vojtišek—Šedivý, Učebnica jaz. francúz., diel II., 1. vyd. Unie, Praha.	—	16.—
Jozef Pešek, Z domova a cudziny III., 1. vyd. Prof. naklad. v Prahe.	13.90	11.40
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. A. Neubert, Praha.	60.—	—
S. Nikola u, Učebnica zeměpisu pre 5. tr. str. šk., 1. vyd., Prof. naklad. v Prahe.	14.—	11.60
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas, 4. vyd., A. Neubert v Prahe.	100.—	—
Červenka—Bučan, Aritmetika III., 1. vyd., Jednota čsl. mat. a fyz. Praha.	—	12.—
Valouch—Murgaš, Meroveda, 1. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz. Praha.	25.—	—
Petira—Krměšský, Fyzika, 1. vyd., Jednota čsl. mat. a fyz. Praha.	28.—	—
E. Ouředníček—A. Vrablík, Cvičebnica jaz. nemeckého pre III. a IV. tr. slov. stredných škól. 1. vyd., A. Piša, Brno.	22.—	—

IV. trieda.

Peter Briška, Dejepis cirkvi rímsko-katol. Vyd. I. Academia, Bratislava.	19.—	16.—
A. b. Pražák, Čítanka pre IV. tr. Vyd. 1. stát. nakladateľ.	—	30.—
Damborský, Slovenská mluvnica. Vyd. 4. Š. Huszár, Nitra.	—	24.—
Pover—Vojtišek—Šedivý, Učebnica jaz. franc. Vyd. 1. Naklad. Unie, Praha.	—	18.—
Hugo Traub, Všeobecný dejepis pre vyš. tr. Vyd. 1. Naklad.: A. Piša, Brno.	—	10.—

Nikola u, Učebnica zemepisu pre IV. tr. Vyd. 1. Profesor. naklad.	14.20	12.—
Bydžovský—Ondruš, Aritmetika pre IV.— VII. tr. Diel I. Vyd. 1. Jedn. čsl. mat. a fyz.	—	20.—
Vojtech Bučan, Geometria pre IV. a V. tr. Vyd. 1. Jednota čsl. mat. a fyz.	—	30.—
Pithardt—Seifert, Základy deskript. geom. Diel I. Vyd. 4. Jednota čsl. mat. a fyz.	8.80	—
Petira—Kremešský, Fyzika. Vyd. 1. Jednota čsl. mat. a fyz.	—	28.—
Mašek—Nemeček—Houdek, Chémia. Diel I. Čsl. spolok chemický, Praha.	—	18.—
Ouredníček—Vrablík, Cvičebnica jaz. ne- meckého. Naklad. A. Píša, Brno.	—	22.—
Bydžovský—Vojtech—Murgáš, Sberka úloh z mat. Vyd. 1. Jednota čsl. mat. a fyz.	30.—	—

V. trieda.

P. Žišk a, Učebnica nábož. katol. pre vyššie triedy stred. škôl. »Lev«, Trnava. Vyd. 1.	12.—	10.—
Ertl, Čítanka pro vyšší třídy realk. Díl I. Bursík a Kohout. Vyd. 2.	37.—	34.—
Ertl, Rukověť dějin české literatury. Díl I. Do- ba stará. Bursík a Kohout. Vyd. 1.	—	6.—
Ertl, Rukověť dějin české literatury. Díl II. Doba střední. Bursík a Kohout. Vyd. 1.	—	7.50
Bujná k—Menšík, Slovenská poetika. Státne nakladateľstvo. Vyd. 1.	20.40	17.—
J. Damborský, Slovenská mluvnica. Št. Huszár, Nitra. Vyd. 4.	—	24.—
Pover—Vojtišek—Šedivý, Lectures choi- sies. Unie, Praha. Vyd. 1. (len slov.)	—	42.—
Pover—Vojtišek—Beneš, Grammaire fran- çaise. Unie, Praha. Vyd. 1. (len slov.)	17.50	15.—
H. Traub, Všeob. dějepis pro vyšší třídy škol. střed. Díl II. A. Píša, Brno. Vyd. 1.	—	20.—
Balcar—Kameníček, Dějepisný atlas. Neu- bert, Praha.	60.—	—
Nikola u, Učebnica zemepisu pre vyš. tr. škôl str. Prof. nakladateľstvo, Praha. Vyd. 5.	31.—	27.80
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. Neu- bert, Praha. Vyd. 4.	100.—	—
Rosický—Trapl, Botanika pre V. tr. Unie, Praha. Vyd. 1.	30.—	—
Bydžovský—Ondruš, Aritmetika pre IV.— VII. tr. str. škôl. Diel I. Jednota čsl. ma- tematikov a fyzikoy, Praha. Vyd. 1.	20.—	—

Bydžovský—Ondruš, Aritmetika pre IV.— VII. tr. str. škôl. Díl II. Jednota čsl. ma- tematikov a fyzikov, Praha, Vyd. 1.	19	—
Vojtěch—Bučan, Geometria pre IV. a V. tr. str. škôl. Jednota čsl. matematikov a fy- zikov, Praha, Vyd. 1.	30	—
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbíerka úloh z matematiky. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha, Vyd. 1.	30	—
Valouch, Tabulky logaritmické. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha.	17	—
Pithardt—Seifert, Základy deskriptivní geometrie. Díl II. Jednota čsl. mat. a fyz., Praha, Vyd. 3.	—	12
Mašek—Němeček—Houdek, Chemia II. Unie, Praha, Vyd. len slov.	20	—
A. Trnka, Deutsches Lesebuch für die V. und VI. Klasse. Al. Wiesner, Praha, Vyd. 6.	28	—

VI. trieda.

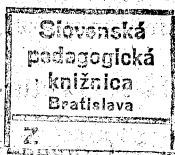
Dvořák, Katolická mravouka pre IV. tr.		
Damborský, Slov. mluvnica. 4. vyd., Huszár, Nitra.	—	24
Vlček, Citanka pre VII. tr. slov. str. šk. 1. vyd. St. nakladat.	32	—
Menšík, Liter. rukovät k čít. pre VIII. tr., St. nakladat.	11	—
Bujnák—Menšík, Slov. poetika. 1. vyd. St. nakladat.	20.40	—
Pover—Vojtíšek—Šedivý, Lectures choi- sies. 1. vyd., Unie.	42	—
Pover—Vojtíšek—Beneš, Grammaire fran- çaise. 1. vyd. Unie.	17.50	15
Traub, Všeob. dějepis pro vyšší tř. šk. str. III. díl. A. Piša, Brno.	18	—
Balcar—Kameníček, Dějep. atlas. V. Neu- bert, Praha.	60	—
Nikolau, Učeb. zeměp. pre vyš. tr. škôl str. (Slov. vyd.). 2. vyd. Prof. naklad.	31	—
Woldřich—Bayer—Klačko, Zoologia, 1. vyd. Prof. nakladat.	20.50	—
Weigner—Chrappa, Teloveda. I. vyd. Prof. naklad.	12.60	—
Bydžovský—Ondruš, Aritmetika pre IV.— VII. tr., 3. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz.	19	—
Vojtěch, Geometrie pro VI. tř., 4. vyd.	17	—
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbíerka úloh z matem. 1. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz.	30	—

Valouch, Tabuľky logaritm. Jednota čsl. mat. a fyz.	17.—	—
Příthardt—Seifert, Základy deskr. geometrie, díl III. a IV. 3. vyd. Jednota čsl. mat. a fyz.	14.80	—
Jeništa—Krměšský, Fyzika pre vyš. tr. I. diel. Jednota čsl. mat. a fyz.	26.—	—
Mašek—Němeček—Spalovský, Chemia org. III., slov. vyd. Č. Graf. Unie.	30.—	—
Trnka, Deutsches Lesebuch f. d. V. u. VI. Kl. Wiesner, Praha, 6. vyd.	28.—	—

VII. trieda.

Kašpar—Tiso, Učebnica kat. nábož. s časťou čítankovou pre vyššie triedy škôl stredných. 1. vyd. »Lev« v Trnave.	20.—	16.80
Damborský, Slovenská mluvnica. 4. vyd. Š. Huszár, Nitra.	—	24.—
Pover—Vojtíšek—Šedivý, Lectures choisies. 1. vyd. Unie.	42.—	—
Pover—Vojtíšek—Beneš, Grammaire française. (Len slov. vydanie.) Unie, Praha	17.50	15.—
Jos. Peckař, Dějiny československé. 1. vyd. Historický klub.	—	24.—
Balcar—Kameníček, Dej. atlas. V. Neubert, Praha.	50.—	—
Nikolau—Baxa—Stoček, Českosl. vlastivěda. Slovenské vydanie. Profesorské naklad. a knihk.	17.50	15.—
Brunclík—Machát, Zeměpisný atlas. 4. vyd. A. Neubert, Praha.	100.—	—
Ústava rep. českosl. St. nakladat., Praha	—	1.40
Prchlík—Houdek, Minerológia. 1. vyd. Č. Graf. Unie.	20.—	17.80
Prchlík—Houdek, Geológia. 1. vyd. Č. Graf. Unie.	33	33.—
Dr. A. Draťová, Úvod do filosofie pre r. a r. g. 1. vyd. Profes. naklad. v Praze.	16.20	13.40
Bydžovský—Ondruš, Aritmetika pre IV.—VIII. tr., diel II. — 1. (slovenské) vyd. Jednota čsl. mat. fyz.	19.—	—
Vojtěch, Geometrie pro VII. tř. — 3. vyd. Jednota čsl. mat. fyz.	—	18.40
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš, Sbíerka úloh z matematiky. 1. vyd. Jedn. čsl. m. f.	30.—	—
Valouch, Tabuľky logaritmické. Jedn. čsl. m. f.	17.—	—

Pithardt—Seifert, Základy deskriptivní — geometrie, díl III. a IV. — 3. vyd. Jednota čsl. mat. fyz.	14.80
Mašek—Jeništa—Nachtikal, Fysika pro vys. tř. Díl II. — 4. vyd. Jednota čsl. mat. fyz.	24.—
Kadlec, Deutsches Lesebuch f. d. VII. Klasse d. Realsch. 4. vyd. Gr. Unie, Praha.	28.—
Ježek, Leitfaden d. deutschen Lit. gesch. 1. vyd. Promberger, Olomouc.	10.—

OBSAH:

I. K. Šmoranec: K desaťročnému jubileu nášho oslobodenia	str. 3
II. Náš ústav v prvom desaťročí republiky.	
1. K. Hlavinka: Dejiny ústavu	str. 5
2. Tabelačný výkaz členov profesorského sboru	str. 24
3. Statistika žiactva	str. 28
4. Obce župy XX. a XIX., z ktorých pochádzali naši žiaci	str. 32
5. Telesná výchova žiakov	str. 33
6. Sociálna pečlivosť o žiactvo	str. 35
7. Sbíerky	str. 37
8. Prílohy: a) Český oznam o zápise z r. 1858	str. 42
b) Statistika Slovákov na starej uhorskej realke	str. 44
III. Výročná zpráva za šk. r. 1927/8	str. 47

12
Z-1348

TLAČILA
SLOVENSKÁ KNIHTLAČIAREŇ
KOŠICE

